

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE

KAJ VEMO O RAZVOJNI MOTNJI AVTIZEM?

raziskovalna naloga

Avtorica:

Maša ZAVOLOVŠEK, 2. c

Mentor:

Peter ČEPIN TOVORNIK, dipl. zn.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010**

KAJ VEMO O RAZVOJNI MOTNJI AVTIZEM?

Šifra: Felidae

Letnik: 2. letnik

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2010**

Raziskovalna naloga vsebuje:

- 100 strani
- 60 tabel
- 20 grafov
- 6 slik

ZAHVALA

Da je ta raziskovalna naloga lahko nastala, se moram zahvaliti ljudem, ki so mi pomagali pri izdelavi. Najprej bi se zahvalila svojemu mentorju gospodu profesorju Petru Čepinu Tovorniku, ker mi je med drugim tudi omogočil, da sem v živo spoznala nekaj otrok z avtizmom. Zahvala gre tudi gospe profesor Cvetki Pangerl, ki je raziskovalno nalogo strokovno pregledala in podala svoje strokovno mnenje, gospe profesor Maji Antonič, ki je raziskovalno nalogo slovnično pregledala in popravila ter gospe profesor Nini Lobe Selič, ki je poskrbela za tehnično izvedbo raziskovalne naloge. Zahvala gre tudi gospe Mileni Križnik Golavšek, ker mi je omogočila, da sem lahko prisostvovala pri pouku otrok, ki imajo avtizem. Nazadnje pa bi se zahvalila tudi gospe ravnateljici Mariji Marolt, ki je verjela v moje delo.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	3
KAZALO	4
KAZALO VSEBINE	4
KAZALO TABEL	5
KAZALO GRAFOV	8
KAZALO SLIK	8
1 UVODNI DEL	9
1.1 POVZETEK	9
1.2 UVOD	10
1.3 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE	11
1.4 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	11
1.5 METODE DE LA	12
2 TEORETIČNI DEL	13
2.1 ZGODOVINA AVTIZMA	13
2.2 ASPERGERJEV SINDROM	13
2.3 RAZŠIRJENOST AVTIZMA	14
2.4 TIPIČNI ZNAKI AVTIZMA	14
2.5 VZROKI ZA NASTANEK AVTIZMA	16
2.5.1 GENETIKA IN OKOLJE	16
2.5.2 IMUNSKI SISTEM IN DISBIOZA	17
2.5.3 PREHRANA, MALABSORCIJA IN SINDROM POVEČANE PREPUSTNOSTI ČREVESJA	17
2.5.4 STRUPENOST TEŽKIH KOVIN	18

2.5.5 CEPIVA	18
2.6 KAJ PA ZDRAVILA?	18
2.7 FESTIVAL AVTIZMA	19
3 EMPIRIČNI DEL	20
3.1 VZOREC	20
3.2 ČAS RAZISKAVE	20
3.3 OBDELAVA PODATKOV	20
3.4 REZULTATI RAZISKAVE	21
3.5 INTERVJU	82
3.6 ŠTUDIJA PRIMERA	84
3.5 RAZPRAVA	86
4 ZAKLJUČNI DEL	93
4.1 UGOTOVITVE	93
4.2 ZAKLJUČEK	94
5 PRILOGE	95
6 VIRI IN LITERATURA	99
6.1 KNJIGE	99
6.2 INTERNETNI VIRI	99
6.3 VIRI SLIK	100

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kaj je avtizem? (dijaki)	22
Tabela 2: Kaj je avtizem? (zdravstveni delavci)	22
Tabela 3: Kaj je avtizem? (zaposleni)	23
Tabela 4: Kdo je prvi opisal avtizem? (dijaki)	25
Tabela 5: Kdo je prvi opisal avtizem? (zdravstveni delavci)	25

Tabela 6: Kdo je prvi opisal avtizem? (zaposleni)	26
Tabela 7: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? (dijaki)	28
Tabela 8: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? (zdravstveni delavci)	28
Tabela 9: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? (zaposleni)	29
Tabela 10: Kdaj se avtizem ponavadi pojavi? (dijaki)	31
Tabela 11: Kdaj se avtizem ponavadi pojavi? (zdravstveni delavci)	31
Tabela 12: Kdaj se avtizem ponavadi pojavi? (zaposleni)	32
Tabela 13: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? (dijaki)	34
Tabela 14: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? (zdravstveni delavci)	34
Tabela 15: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? (zaposleni)	35
Tabela 16: Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije? (dijaki)	37
Tabela 17: Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije? (zdravstveni delavci)	37
Tabela 18: Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije? (zaposleni)	38
Tabela 19: S katerimi od naštetih težav se oboleli še srečujejo (poleg avtizma)? (dijaki)	40
Tabela 20: S katerimi od naštetih težav se oboleli še srečujejo (poleg avtizma)? (zdravstveni delavci)	40
Tabela 21: S katerimi od naštetih težav se oboleli še srečujejo (poleg avtizma)? (zaposleni)	41
Tabela 22: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? (dijaki)	43
Tabela 23: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? (zdravstveni delavci)	43
Tabela 24: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? (zaposleni)	44
Tabela 25: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? (dijaki)	46
Tabela 26: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? (zdravstveni delavci)	46
Tabela 27: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? (zaposleni)	47
Tabela 28: Ali je avtizem ozdravljiv? (dijaki)	49
Tabela 29: Ali je avtizem ozdravljiv? (zdravstveni delavci)	49
Tabela 30: Ali je avtizem ozdravljiv? (zaposleni)	50
Tabela 31: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? (dijaki)	52
Tabela 32: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? (zdravstveni delavci)	52
Tabela 33: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? (zaposleni)	53
Tabela 34: Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? (dijaki)	55

Tabela 35: Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? (zdravstveni delavci)	55
Tabela 36: Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? (zaposleni)	56
Tabela 37: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? (dijaki)	58
Tabela 38: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? (zdravstveni delavci)	58
Tabela 39: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? (zaposleni)	59
Tabela 40: Kje ste o avtizmu največ slišali? (dijaki)	61
Tabela 41: Kje ste o avtizmu največ slišali? (zdravstveni delavci)	61
Tabela 42: Kje ste o avtizmu največ slišali? (zaposleni)	62
Tabela 43: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? (dijaki)	64
Tabela 44: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? (zdravstveni delavci)	64
Tabela 45: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? (zaposleni)	65
Tabela 46: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? (dijaki)	67
Tabela 47: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? (zdravstveni delavci)	67
Tabela 48: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? (zaposleni)	68
Tabela 49: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? (dijaki)	70
Tabela 50: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? (zdravstveni delavci)	70
Tabela 51: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? (zaposleni)	71
Tabela 52: Ali sprejemate v svojo družbo »drugačne« ljudi? (dijaki)	73
Tabela 53: Ali sprejemate v svojo družbo »drugačne« ljudi? (zdravstveni delavci)	73
Tabela 54: Ali sprejemate v svojo družbo »drugačne« ljudi? (zaposleni)	74
Tabela 55: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? (dijaki)	76
Tabela 56: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? (zdravstveni delavci)	76
Tabela 57: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? (zaposleni)	77
Tabela 58: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? (dijaki)	79
Tabela 59: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? (zdravstveni delavci)	79
Tabela 60: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? (zaposleni)	80

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Kaj je avtizem? _____	24
Graf 2: Kdo je prvi opisal avtizem? _____	27
Graf 3: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? _____	30
Graf 4: Kdaj se avtizem ponavadi opazi? _____	33
Graf 5: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? _____	36
Graf 6: Kako se avtisti odzivajo na vsakodnevne situacije? _____	39
Graf 7: S katerimi od naštetih zdravstveni težav se oboleli še lahko srečujejo (poleg avtizma)? _____	42
Graf 8: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? _____	45
Graf 9: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? _____	48
Graf 10: Ali je avtizem ozdravljiv? _____	51
Graf 11: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? _____	54
Graf 12: Letos Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? _____	57
Graf 13: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? _____	60
Graf 14: Kje ste o avtizmu največ slišali? _____	63
Graf 15: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? _____	66
Graf 16: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? _____	69
Graf 17: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? _____	72
Graf 18: Ali sprejemate v svojo družbo »drugačne« ljudi? _____	75
Graf 19: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? _____	78
Graf 20: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? _____	81

KAZALO SLIK

Slika 1: Leo Kanner _____	13
Slika 2: Deklica z avtizmom _____	15
Slika 3: Fant z avtizmom _____	15
Slika 4: Motnje povezane z avtizmom _____	16
Slika 5: Candida albicans _____	17
Slika 6: Povabilo na Festival avtizma _____	19

1 UVODNI DEL

1.1 POVZETEK

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem je razdeljena na teoretični in empirični del.

V teoretičnem delu je opisana razvojna motnja avtizem. Tu najdete vse odgovore na vprašanja, ki so zastavljena v anketnem vprašalniku. Nekaj na splošno o avtizmu, kratek zgodovinski pregled odkrivanja avtizma, kdaj se avtizem pojavi, njegovi značilni znaki, domneve o vzroku nastanka avtizma, o metodah lajšanja avtizma, koliko avtističnih ljudi je v Sloveniji, kako poteka izobraževanje oseb z avtizmom.

V empiričnem delu pa so tabelarično in grafično predstavljeni rezultati ankete, ki so jo izpolnjevali dijaki prvega, drugega, tretjega in četrtega letnika Srednje zdravstvene šole Celje (321 anket), zaposleni na Srednji Zdravstveni šoli Celje (72 anket) in pa zaposleni v Domu ob Savinji Celje, Domu upokojencev Šentjur in Domu upokojencev Šmarje pri Jelšah (60 anket). Na koncu empiričnega dela sledi razprava o uspešnosti anket v primerjavi z postavljenimi hipotezami. Na splošno lahko rečemo, da so zdravstveni delavci in zaposleni na Srednji zdravstveni šoli Celje bolje seznanjeni z razvojno motnjo avtizem kot dijaki Srednje zdravstvene šole Celje. Največ informacij o tej motnji so anketirani pridobili preko medijev. Zanimivo pa je to, da bi manj kot 30 odstotkov vseh anketiranih opravljalo prostovoljno delo pri osebah z avtizmom.

V empirični del je vključen tudi intervju z gospo Mileno Križnik Golavšek. Temu pa sledi še študija primera.

1.2 UVOD

*Vsi živimo pod istim nebom,
pa nimamo istega horizonta!
(Konrad Adenauer) (1)*

Otroški avtizem, ki ga natančneje imenujemo sindrom ali spekter avtističnih motenj (v nadaljevanju se uporablja tudi kratica SAM), oziroma motnje avtističnega spektra (v nadaljevanju se uporablja tudi kratica MAS) danes strokovnjaki pojmujejo kot razvojno nevrološko motnjo, ki se kaže v verbalni in neverbalni komunikaciji, tipičnih vedenjskih motnjah ter nenormalni čustveni in socialni odzivnosti.

Strokovnjaki lahko postavijo diagnozo glede na tipične psihične znake najkasneje v tretjem letu otrokove starosti.

Ker govorimo o spektru avtističnih motenj, si lahko predstavljamo, da je tipičnih znakov kar nekaj deset in da se med seboj različno kombinirajo. V času otrokovega razvoja nekateri izzvenijo, lahko se pojavijo novi ali drugačni, vendar na splošno še vedno velja prepričanje, da je avtizem vseživljenjska razvojna motnja .

Avtizem je medicinsko gledano mlada patologija, saj je bil v strokovni literaturi prvič omenjen leta 1943. Vzroka za nastanek avtizma ne poznamo. Glede na tipične znake avtizma lahko sklepamo, da gre za okvaro tako centralnega kot perifernega živčevja pod vplivom različnih dejavnikov. Raziskave potekajo na globalni ravni v smer genskih sprememb, ki pa niso pojasnjene in jih je mogoče z avtizmom povezati le v majhnem odstotku. Vedno oprijemljivejše so raziskave v smer motenih biokemičnih procesov na nivoju celične presnove, ki naj bi bile posledica sodobnega načina življenja in posebej okoljskih dejavnikov.

Avtizem v sorazmerno kratkem času postaja družbeno vedno bolj problematičen. Po eni strani populacija s SAM običajno tako zelo odstopa od ustaljenih družbenih norm, da osebe z njim danes večinoma niso zadovoljne s svojim statusom, ko ne zmorejo normalne socializacije in komunikacije s preostalo populacijo. Po drugi strani pa ljudje z avtizmom predstavljajo širši družbeni problem, ko odraščajo in jih vedno več ni sposobno samostojnega, neodvisnega življenja ter tako potrebujejo (bodo v bodočnosti potrebovali) družbeno socialno oskrbo (4).

1.3 NAMEN IN CILJ RAZISKAVE

Glavni namen raziskovalne naloge je bil zgolj moja osebna radovednost o tem, kako dobro bodoči zdravstveni delavci (dijaki), zaposleni na Srednji zdravstveni šoli Celje in pogodbeni delavci, ki sodelujejo z zdravstveno šolo, ter zdravstveni delavci v domovih poznajo razvojno motnjo avtizem.

Cilj raziskovalne naloge pa je bil seznaniti ljudi o obstoju avtizma. Upam, da sem že s tem, ko sem med ljudi razdelila anketne vprašalnike zbudila pozornost ljudi, da se bodo seznanili o avtizmu, če že prej niso bili dovolj informirani.

Prepričana sem, da se o razvojnih motnjah na splošno premalo pogovarja, da je to tabu tema. Verjamem, da s preprosto raziskovalno nalogo ne morem osvestiti vsega sveta, lahko pa upam, da bom z njo vzbudila zanimanje vsaj četrtini Celja ter da bo ta četrtina naše zanimanje širila naprej, da se nam bo vsak dan pridružil kakšen nov član, ki bo prav tako kot mi željan novih informacij.

1.4 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Preden sem obdelala anketne vprašalnike, sem si postavila štiri hipoteze, ki so ključne za uspešnost raziskave.

Predpostavila sem naslednje trditve:

- 1. hipoteza:** Avtizem pozna večji odstotek učiteljev kot dijakov.
- 2. hipoteza:** Vzroke za nastanek avtizma pozna več kot 30 odstotkov dijakov, več kot 50 odstotkov zaposlenih in več kot 70 odstotkov zdravstvenih delavcev.
- 3. hipoteza:** O avtizmu so dijaki največ slišali v šoli, zdravstveni delavci in zaposleni pa preko medijev.
- 4. hipoteza:** Več kot 50 odstotkov anketiranih (dijakov, zdravstvenih delavcev in zaposlenih) bi opravljalo prostovoljno delo pri osebah z avtizmom.

1.5 METODE DELA

Za raziskavo sem uporabila:

- a) metodo anketnega vprašalnika,
- b) intervju in
- c) študijo primera.

Delo je potekalo takole:

- a) najprej sem izbrala skupine ljudi, potrebne za raziskavo,
- b) po izpolnitvi vseh anket, sem le-te obdelala, analizirala in interpretirala,
- c) na koncu pa sem preučila še različno literaturo iz različnih virov, za izdelavo teoretičnega dela.

2 TEORETIČNI DEL

Avtizem je vseživljenjska razvojna motnja. Je del spektra, ki ga imenujemo motnje avtističnega spektra oziroma spekter avtističnih motenj. Beseda »spekter« se uporablja, ker, čeprav imajo vse osebe z avtizmom težave na treh glavnih področjih, se le te pri vsakem posamezniku izražajo drugače in njihovo stanje na njih vpliva na drugačne načine. Medtem ko so nekateri ljudje z avtizmom sposobni živeti relativno »vsakdanje« življenje, potrebujejo drugi celo življenje strokovno pomoč.

Glavna področja, pri katerih imajo vsi ljudje z avtizmom težave, se imenujejo na kratko »triada primanjkljajev«. Ta področja so:

- težave s socialno komunikacijo,
- težave s socialno interakcijo in
- težave na področju fleksibilnosti mišljenja (6).

2.1 ZGODOVINA AVTIZMA

Leta 1943 je to psihično motnjo prvič opisal ameriški zdravnik Leo Kanner. Njegovo delo je temeljilo na raziskavi 11 otrok, ki jih je opazoval med leti 1938 in 1943. Proučeval je otroke, ki niso bili v kontaktu z ostalimi ljudmi, mlajše od enega leta naprej.

V istem času, leta 1944, je tudi dr. Hans Asperger uporabil to besedo, avtizem, pri čemer je za razliko od Kannerja, ki je opisoval klasični avtizem, on opisoval bolj inteligentne in funkcionalne otroke. Veliko kasneje je dr. Lorna Wing iz Velike Britanije skovala termin Aspergerjev sindrom, ki definira bolj funkcionalne posameznike z avtizmom (7).

Slika 1: Leo Kanner (16)

2.2 ASPERGERJEV SINDROM

Aspergerjev sindrom je oblika avtizma, vseživljenjsko stanje, ki se kaže v tem, kako posameznik razume svet okoli sebe, procesira informacije in vzpostavlja odnose z drugimi ljudmi.

Čeprav obstajajo podobnosti z avtizmom, imajo ljudje z Aspergerjevim sindromom manj težav pri govorjenju in so pogosto povprečno ali nadpovprečno inteligentni. Ponavadi nimajo pridružene motnje v duševnem razvoju, vendar pa lahko imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja. (8) Ti primanjkljaji so lahko:

- disleksija (delna nesposobnost pravičnega branja in pisanja ob sicer normalni inteligenci, kaže se v nerazumevanju napisanih besed, dodajanju črk in zlogov ali v branju črk v napačnem zaporedju), (2)
- dispraksija (povzročča težave z gibanjem, koordinacij, organizacijo in pri predelovanju senzornih informacij, je skrita motnja, ki lahko otroka vodi v številne učne in socializacijske težave), (15)
- motnja pozornosti in hiperaktivnost (nemirnost učenca v šoli, značilni simptomi so nemirno gibanje, motnje koncentracije, impulzivno vedenje, čustvena labilnost, kar vse povzročča specifične učne težave), (3)
- epilepsija (možganska bolezen, za katero so značilni ponavljajoči se napadi krčev s trzljaji, hropenjem, slinjenjem, nehotenim mokrenjem in nezavestjo). (2)

2.3 RAZŠIRJENOST AVTIZMA

Avtizem je mnogo bolj pogost, kot misli večina ljudi. Svetovne raziskave kažejo, da ima eno izmed motenj avtističnega spektra 1 % ljudi. To pomeni, da naj bi imelo v Sloveniji 20.000 ljudi eno izmed motenj avtističnega spektra in da se vsako leto rodi 180 novih otrok z avtizmom.

Ljudje vseh narodnosti ter iz vseh kulturnih, verskih in socialnih okolij lahko imajo avtizem, čeprav se zdi, da se pojavi večkrat pri dečkih kot deklicah.

Avtizem je vseživljenjsko stanje. Otroci, ki se rodijo z avtizmom, imajo to razvojno motnjo celo življenje. (9)

2.4 TIPIČNI ZNAKI AVTIZMA

Med tipične znake avtizma uvrščamo:

1. Čustveno-socialne motnje:

- pogosto zre v prazno,
- ne mara ljubkovanja in dotikov,
- ne vzpostavlja očesnega kontakta,
- ne boji se nikogar in ničesar,
- ne reagira na klic,
- ovohava in okuša nenavadne predmete,
- njegov obraz je skoraj brez mimike,
- rad je sam, opazuje, posnema,

- ne mara množice ljudi,
- ne zna izražati čustev (smeji se ali joče brez razloga).

2. Vedenjske motnje:

- je hiperaktiven ali hipoaktiven,
- želje izraža z gestami (kaže s prstom),
- je navezan na nenavadne predmete,
- ne kaže želje po učenju,
- vztraja pri enakosti (vedno enaka vprašanja in enaki odgovori),
- spremembe ga vznemirijo,
- vede se nenavadno,
- na splošno ima mnogo nevsakdanjih navad (ureja stvari po točno določenem reku, cefra papir in ga žveči),
- nekateri imajo izjemen spomin za številke, glasbo, orientacijo v prostoru ali času,
- ima izbruhe togote brez pravega razloga,
- lahko je agresiven.

Slika 2: Deklica z avtizmom. (17)

3. Govorne motnje:

- zaostaja v govornem razvoju,
- sploh ne govori,
- je že govoril, a je prenehal,
- o sebi govori v drugi ali tretji osebi,
- govori sam sebi,
- odgovarja nelogično (na vprašanje odgovori z enakim vprašanjem),
- tvori nove besede,
- govori monotono (kot robot),
- izgovarja besede, ki nimajo nobenega pomena,
- ne zna izraziti svojih želja.

Slika 3: Fant z avtizmom. (18)

4. Druge težave:

- težave s spanjem (zelo malo spi),
- prehranjevalne težave (vedno enaka hrana ali hrana določene barve),
- prebavne motnje (pogoste driske, dolgotrajno zaprtje, napet trebuh, alergije),
- epileptični napadi,
- pogosta vnetja ušes in dihal (4).

Le redki avtistični otroci imajo vse značilne lastnosti avtizma. Nekateri imajo teh lastnosti več, drugi manj, eni imajo bolj izrazite nekatere lastnosti, drugi spet druge. Običajno je najbolj poudarjena nesposobnost komuniciranja z zunanjim svetom, kar se kaže v nenavadnem obnašanju.

Ti otroci nikdar ne gledajo človeku v oči, ampak nekako skozi njega. Do soljudi se obnašajo kot do predmetov. Če jim je živo bitje napoti, gredo čez njega kot čez predmet, ne da bi opazili, da to morda dotičnega boli. Tudi sami so praktično neobčutljivi na bolečino. Na klic se odzovejo, le če to sami želijo. Sicer se obnašajo kot gluhi. Vselej imajo težave z govorom. Nekateri sploh nikdar ne spregovorijo. Tisti, ki govorijo, pa ne čutijo potrebe, da bi z govorom navezovali stike z ljudmi okoli sebe. Sploh so radi sami. Ne prenesejo hrupa in množice okoli sebe. Neradi se vključujejo v skupinske igre, ampak raje od daleč opazujejo dogajanje. Odklanjajo ustvarjalno vzdušje. Ne marajo novosti. Sami sebi so dovolj. Tudi čustveno se ne odzivajo. Ne navezujejo čustvenih odnosov z ljudmi, niti s svojimi najbližjimi ne (oče, mati), pa tudi s stvarmi okoli sebe. Človeku, ki jih opazuje, se zdi, kot da živijo v nekem svojem zaprtem majhnem, ozkem svetu, v katerega mi nimamo vstopa, oni pa iz njega ne znajo in ne morejo (5).

Slika 4: Motnje povezane z avtizmom. (19)

2.5 VZROKI ZA NASTANEK AVTIZMA

Veliko je razlogov zaradi katerih se otrok znajde v središču te zapletene motnje, zato je koristno razumeti nekatere poti, ki vodijo v SAM in so nam danes že poznane.

2.5.1 GENETIKA IN OKOLJE

Naši geni, ki jih podedujemo od matere in očeta, določajo vse v zvezi z nami, kakšni bomo videti, kako se bomo učili in kako bodo delovali naši organi v telesu.

Raziskave so pokazale, da so mnogi otroci, pri katerih se razvije SAM, podedovali »poškodovane« **gene svojih staršev**. Ti geni po oploditvi pri nastajanju otrokovega organizma in pozneje po rojstvu pri razvoju otrokovim celicam ne »naročajo«, kako naj čim bolj nevtralizirajo in izločijo iz telesa potencialno kemične snovi (aluminij, živo srebro, svinec,...). (4)

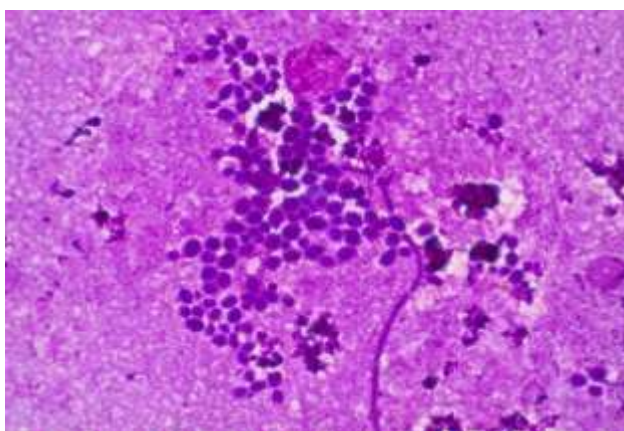
2.5.2 IMUNSKI SISTEM IN DISBIOZA

Zelo pomemben, a obenem zelo občutljiv »organ« v telesu je tako imenovani imunski sistem, ki nas varuje pred mikrobi iz okolja in pred patološkimi celicami znotraj telesa.

V črevesju povprečnega človeka najdemo približno tri kilograme potrebnih (dobrih, prijaznih) bakterij, brez katerih ne bi mogli preživeti. Kadar imunski sistem ne more opravljati svoje nadzorovalne in varovalne naloge, lahko zbolimo in nekatere nepotrebne (škodljive, patološke) bakterije se lahko namnožijo v našem telesu.

V črevesju avtističnih otrok pogosto odkrijemo nenormalne količine škodljivih patoloških bakterij ali gliv kvasovk (npr. *Candida albicans*). Zato je ena prednostnih nalog zdravljenja avtizma prepoznati te nenormalne žive organizme in jih uničiti. Hkrati pa moramo spodbujati rast »prijaznih« bakterij in kvasovk, ki jih naše telo potrebuje.

Vse te škodljive procese v črevesju skupaj imenujemo **disbioza**. Lahko bi rekli, da gre za porušeno ravnovesje med človekom, dobrimi in slabimi bakterijami ter posledično še bolj oslabljenim imunskim sistemom. (4)

Slika 5: *Candida albicans*. (20)

2.5.3 PREHRANA, MALABSORCIJA IN SINDROM POVEČANE PREPUSTNOSTI ČREVESJA

V povezavi z avtizmom so živila pomembna iz več razlogov. Živila, ki jih telo ne more prebaviti do osnovnih sestavnih delcev, dražijo notranjost črevesja in povzročajo vnetja, kar lahko še dodatno poruši ravnovesje bakterij v črevesju. Škodljive bakterije tako s svojimi toksini oslabijo imunski sistem. Istočasno se le delno prebavljena hrana, ki zmore preiti skozi črevesno steno, lahko vsrka v kri in se z njo kot neprimerna hrana neposredno prenese do celic, kjer lahko povzroči okvaro. Še posebej ogroženi so občutljivi organi, kot na primer osrednji živčni sistem (možgani – med drugimi centri za socializacijo, komunikacijo in govor) in periferni živčni sistem, ki posreduje prenos živčnih dražljajev do centrov in prenaša odgovore po vsem telesu.

Na razvoj avtizma lahko pomembno vplivajo tudi mnogi drugi vidiki prehrane. Ena temeljnih težav, ki jih imajo ljudje s SAM-om, je, da ne morejo v celoti vsrkati (absorbirati) potrebnih hranljivih snovi iz prehrane. Govorimo o malabsorciji (slabo/škodljivo vsrkavanje). (4)

2.5.4 STRUPENOST TEŽKIH KOVIN

Visoka strupenost okolja, v kakršnem dandanes živimo, je prav tako možen vzrok za nastanek avtizma. Kovine, kot so aluminij, živo srebro, svinec, kositer, arzen, srebro in druge, so v našem okolju že od nekdaj, vendar ne v tako velikih količinah kot danes.

Pri patologiji avtizma sta še posebej pomembna aluminij in živo srebro, kajti raziskave kažejo, da utegne avtizem povzročiti nesrečna kombinacija genske šibkosti in prevelika izpostavljenost težkim kovinam. (4)

2.5.5 CEPIVA

Večina staršev otrok z avtizmom razvoj avtizma povezuje s tem ali onim cepljenjem. Raziskovalci so bili še posebej pozorni na cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam (v njih je dejansko prisotno živo srebro), vendar niso prišli do konkretne potrditve domnev staršev.

V primerih zastrupitve s težkimi kovinami moramo torej iskati še druge verjetne vzroke. V zadnjem času se veliko pozornosti posveča amalgamskim zalivkam v zobeh nosečih mater (živo srebro je sestavina amalgama), uživanju rib, ki živijo v onesnaženih vodah in prehrani nasploh ter predvsem dodatkom v njej, kot so umetna barvila in konzervansi (4).

Kljub različnim predvidevanjem, raziskavam in trudu znanstvenikov, še vedno raziskujejo vzroke za nastanek avtizma (10).

2.6 KAJ PA ZDRAVILA?

Svetovno znani specialisti in strokovnjaki s področja avtizma bodo znali povedati, da **avtizem ni ozdravljiv**, lahko pa z določenimi terapijami, ki so različne za posamezne avtistične otroke, dosežemo ogromne pozitivne spremembe in izboljšave, zato lahko rečemo, da se avtizem lahko zdravi. Nihče pa seveda ne ve, kako daleč bo prišel posamezen otrok, vse je odvisno od najustrežnejšega načina zdravljenja oziroma terapije zanj in pa specialnega dela s takšnim otrokom. Pomembno je tudi dejstvo, da pedagoški prijemi ne bodo pomagali pri hujših oblikah avtizma, kjer so ti otroci zelo hiperaktivni in resnično nevodljivi, se mečejo po tleh ali zaletavajo v steno, zato je pomembno pri takšnem otroku najprej vzpostaviti biomedicinsko ravnotežje v telesu, na podlagi česar otrok postane bolj vodljiv oziroma dovzeten za delo z njim. Šele po tem, ko je vzpostavljeno biomedicinsko ravnotežje pri takšnem otroku, bo tudi pomagalo delo z njim (11).

2.7 FESTIVAL AVTIZMA

Center za kulturo avtizma je pripravil prvi slovenski Festival avtizma, ki je potekal od 23. do 25. septembra 2009. Slednji je bil posvečen temi »Kultura avtizma - mit ali dejstvo«. V zadnjem desetletju ali dveh je lahko javnost spoznala veliko umetnikov z motnjami avtističnega spektra. Njihova nadarjenost se je osvobodila negativnega ter »čudaškega« predznaka in njihova umetnost je postala legitimna umetniška forma. Zato so mediji pospešeno vabili na prvi Festival avtizma, kjer se je javnost lahko seznanila z ustvarjanjem oseb z avtizmom. (12)

2. aprila pa obeležujemo Svetovni dan zavedanja o avtizmu (13).

Slika 6: Povabilo na Festival avtizma. (21)

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bilo 453 anket. Dijaki Srednje zdravstvene šole Celje, program tehnik zdravstvene nege oziroma zdravstvena nega (v nadaljevanju tudi dijaki SZŠC ali samo dijaki), so jih izpolnili 321; od tega dijaki:

- 1. letnika 87,
- 2. letnika 86,
- 3. letnika 71 in
- 4. letnika 77.

72 anket so izpolnili zaposleni na Srednji zdravstveni šoli Celje (v nadaljevanju tudi zaposleni na SZŠC ali samo zaposleni); od tega:

- učitelji strokovnih predmetov 25,
- učitelji splošnih predmetov 30,
- učitelji strokovnih in splošnih predmetov 5 ter
- drugi zaposleni na SZŠC 12 (drugi zaposleni so čistilke, hišnik, računovodkinja, tajnici, vzdrževalec strojne opreme).

60 anket pa so izpolnili zdravstveni delavci Doma ob Savinji Celje, Doma upokoencev Šentjur in Doma upokoencev Šmarje pri Jelšah (v nadaljevanju tudi zdravstveni delavci ali ZD); od tega:

- bolničarji negovalci 24,
- tehniki zdravstvene nege oziroma srednje medicinske sestre 31 ter
- diplomirane medicinske sestre oziroma diplomirani zdravstveniki 5.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Anketo med dijaki in zdravstvenimi delavci sem izvedla s pomočjo g. profesorja Petra Čepina Tovornika v šolskem letu 2009/2010, v mesecu oktobru in novembru. Intervju z gospo Mileno Križnik Golavšek pa sem izvedla 23. 1. 2010.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

Pridobljene izpolnjene ankete sem razvrstila in računalniško obdelala. Pri risanju grafov sem si pomagala s programom Microsoft Word. Odstotkovno sem obdelala vsako vprašanje posebej ter rezultate prikazala s tabelami in grafi.

3.4 REZULTATI RAZISKAVE

Na naslednjih straneh so prikazani grafi, s pomočjo katerih sem analizirala izpolnjene vprašalnike.

Odgovore sem razdelila v tri skupine, med moške, ženske in skupaj (moški in ženske).

Odgovore dijakov sem razdelila po letnikih, od prvega do četrtega letnika.

Pri zaposlenih na SZŠC sem odgovore razdelila na predmete, ki jih poučujejo (učitelji strokovnih predmetov, v nadaljevanju tudi učitelji strok. predm.; učitelji splošnih predmetov, v nadaljevanju tudi učitelji sploš. predm.; učitelji strokovnih in splošnih predmetov, v nadaljevanju tudi učitelji strok. in sploš. predm.) ter na druge zaposlene na SZŠC (v nadaljevanju drugo).

Odgovore zdravstvenih delavcev pa sem razdelila po stopnji izobrazbe (bolničar negovalec, v nadaljevanju tudi BN; tehnik zdravstvene nege, v nadaljevanju tudi TZN oziroma srednja medicinska sestra, v nadaljevanju tudi SMS; diplomirana medicinska sestra, v nadaljevanju tudi dipl. m. s. ali DMS oziroma diplomirani zdravstvenik, v nadaljevanju tudi dipl. zn. oziroma DZN).

Pridobljene odgovore sem razdelila zato, ker sem menila, da se bodo rezultati precej razlikovali. V grafe pa sem nato vstavila le skupne podatke (po spolu, letnikih in zaposlenih). Zaradi preglednosti v grafih sem vzela aritmetično sredino dijakov od prvega do četrtega letnika, aritmetično sredino vseh zdravstvenih delavcev in aritmetično sredino vseh zaposlenih ter podatke v grafih prikazala na dve decimalki natančno.

1. Kaj je avtizem?

Tabela 1: Kaj je avtizem? (dijaki)

	Vseživljenjska razvojna motnja.		Bolnišnična okužba.		Hujša oblika ciroze jeter.		Nevarna, spolno prenosljiva bolezen.		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	11	37,93	0	0	0	0	0	0	18	62,07
Ž	31	53,45	0	0	0	0	0	0	27	46,55
SKUPAJ	42	48,28	0	0	0	0	0	0	45	51,72
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	8	40	0	0	2	10	2	10	8	40
Ž	29	43,94	0	0	2	3,03	0	0	35	53,03
SKUPAJ	37	43,02	0	0	4	4,65	2	2,33	43	50
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	13	68,43	0	0	0	0	0	0	6	31,57
Ž	43	82,69	0	0	0	0	0	0	9	17,31
SKUPAJ	56	78,87	0	0	0	0	0	0	15	21,13
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	17	77,27	0	0	0	0	1	4,55	4	18,18
Ž	43	78,18	0	0	0	0	0	0	12	21,82
SKUPAJ	60	77,92	0	0	0	0	1	1,30	16	20,78

Tabela 2: Kaj je avtizem? (zdravstveni delavci)

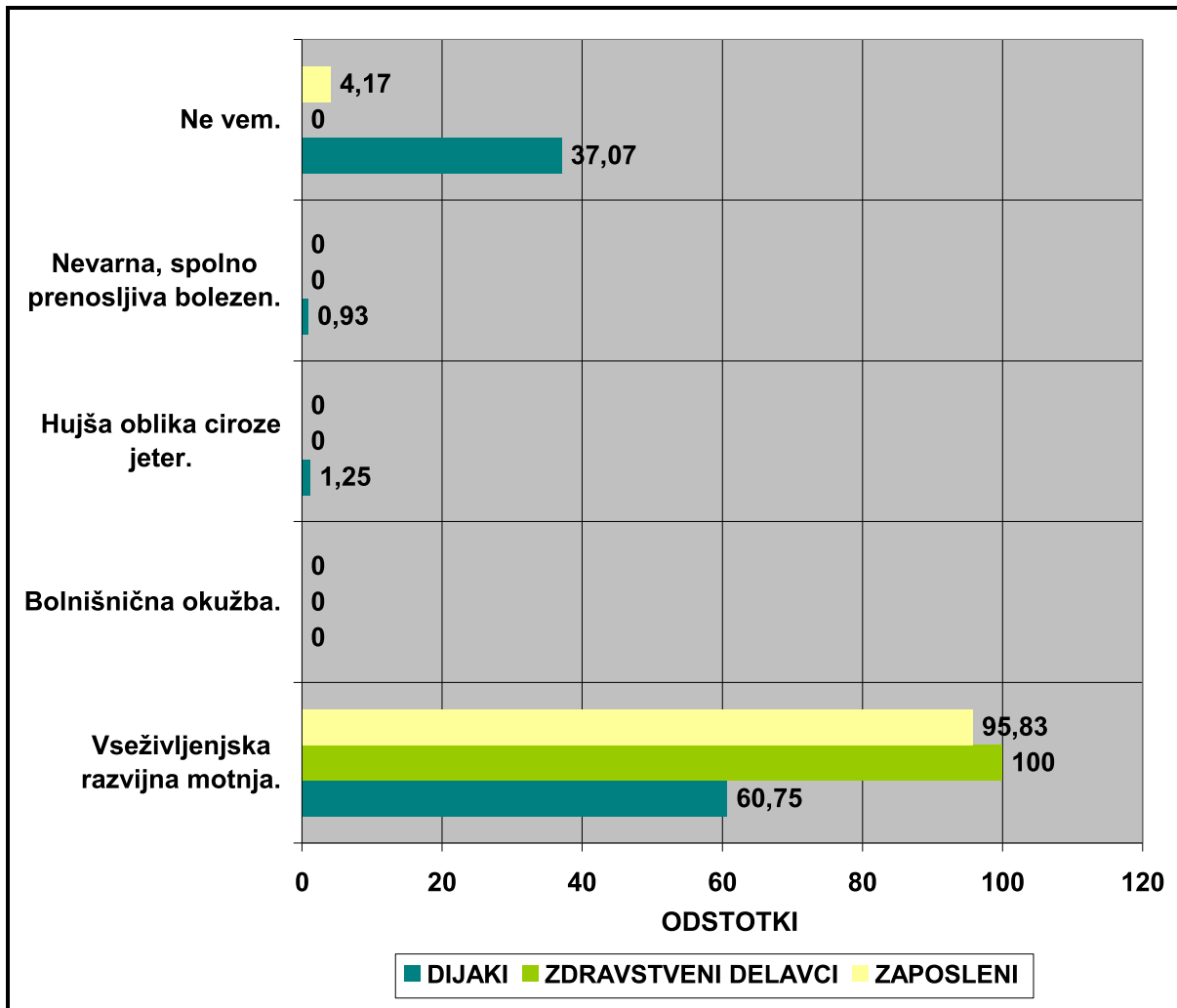
	Vseživljenjska razvojna motnja.		Bolnišnična okužba.		Hujša oblika ciroze jeter.		Nevarna, spolno prenosljiva bolezen.		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	20	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	24	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	25	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 3: Kaj je avtizem? (zaposleni)

	Vseživljenjska razvojna motnja.		Bolnišnična okužba.		Hujša oblika ciroze jeter.		Nevarna, spolno prenosljiva bolezen.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	18	94,74	0	0	0	0	0	0	1	5,26
SKUPAJ	24	96	0	0	0	0	0	0	1	4
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	25	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	30	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	9	81,82	0	0	0	0	0	0	2	18,18
SKUPAJ	10	83,33	0	0	0	0	0	0	2	16,67

Graf 1: Kaj je avtizem?

Iz grafa je razvidno, da 60,75 odstotkov dijakov, 100 odstotkov zaposlenih in 95,83 odstotkov zaposlenih ve, kaj je avtizem. Kar 37,07 odstotkov dijakov ne ve, kaj je avtizem, prav tako, kaj je avtizem, ne ve 4,17 odstotkov zaposlenih.

2. Kdo je prvi opisal avtizem?

Tabela 4: Kdo je prvi opisal avtizem? (dijaki)

	Leo Kanner.		Hipokrat.		Sebastian Kneipp.		Conrad Murray.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
M	0	0	0	0	0	0	0	0	29	100
Ž	1	1,72	6	10,35	0	0	1	1,72	50	86,21
SKUPAJ	1	1,14	6	6,82	0	0	1	1,14	79	89,76
2. letnik										
M	1	5	1	5	3	15	0	0	15	75
Ž	0	0	3	4,55	0	0	3	4,55	60	90,90
SKUPAJ	1	1,16	4	4,65	3	3,49	3	3,49	75	87,21
3. letnik										
M	0	0	2	10,53	2	10,53	3	15,78	12	63,16
Ž	0	0	1	1,92	3	5,77	0	0	48	92,31
SKUPAJ	0	0	3	4,23	5	7,04	3	4,23	60	84,50
4. letnik										
M	2	9,09	1	4,55	3	13,64	3	13,64	13	59,08
Ž	0	0	0	0	6	10,91	2	3,64	47	85,45
SKUPAJ	2	2,60	1	1,30	9	11,69	5	6,49	60	77,92

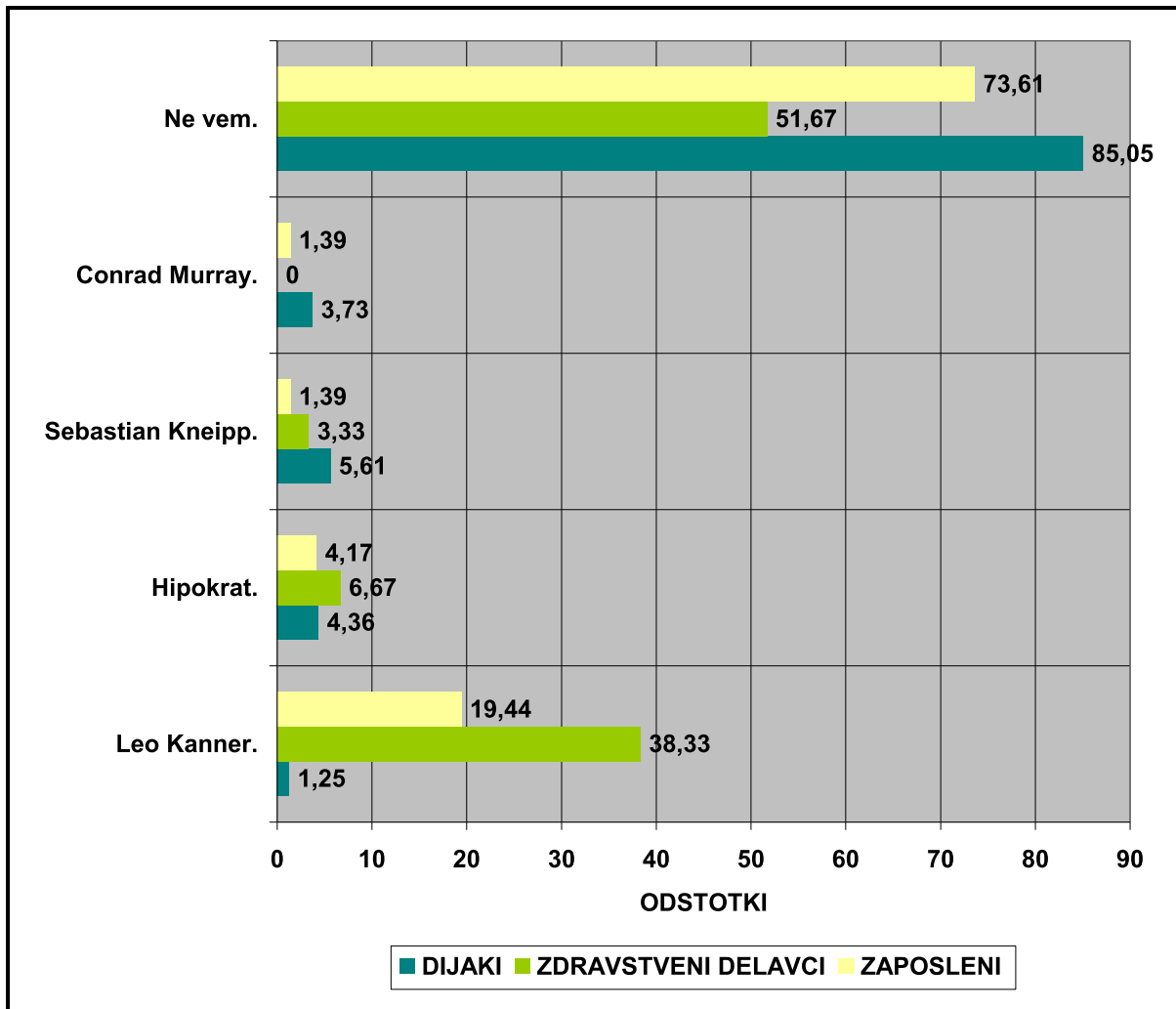
Tabela 5: Kdo je prvi opisal avtizem? (zdravstveni delavci)

	Leo Kanner.		Hipokrat.		Sebastian Kneipp.		Conrad Murray.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN										
M	1	25	1	25	0	0	0	0	2	50
Ž	6	30	2	10	1	5	0	0	11	55
SKUPAJ	7	29,17	3	12,5	1	4,17	0	0	13	54,16
SMS, TZN										
M	2	33,33	1	16,67	1	16,67	0	0	2	33,33
Ž	9	36	0	0	0	0	0	0	16	64
SKUPAJ	11	35,48	1	3,23	1	3,23	0	0	18	58,06
DMS, DZN										
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 6: Kdo je prvi opisal avtizem? (zaposleni)

	Leo Kanner.		Hipokrat.		Sebastian Kneipp.		Conrad Murray.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Ž	3	15,79	1	5,26	0	0	0	0	15	78,95
SKUPAJ	3	12	1	4	0	0	0	0	21	84
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	20	0	0	0	0	0	0	4	80
Ž	5	20	0	0	0	0	1	4	19	76
SKUPAJ	6	20	0	0	0	0	1	3,33	23	76,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	3	60	0	0	0	0	0	0	2	40
SKUPAJ	3	60		0	0	0	0	0	2	40
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Ž	2	18,18	2	18,18	0	0	0	0	7	63,64
SKUPAJ	2	16,97	2	16,97	1	8,33	0	0	7	58,33

Graf 2: Kdo je prvi opisal avtizem?

Iz grafa je razvidno, da je Leo Kanner, ki je prvi opisal avtizem, najbolj poznan med zdravstvenimi delavci, in sicer v 38,33 odstotkih. Velika večina dijakov (85,05 odstotkov) in zaposlenih (73,61 odstotkov) pa ne ve, kdo je prvi opisal avtizem.

3. Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma?

Tabela 7: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? (dijaki)

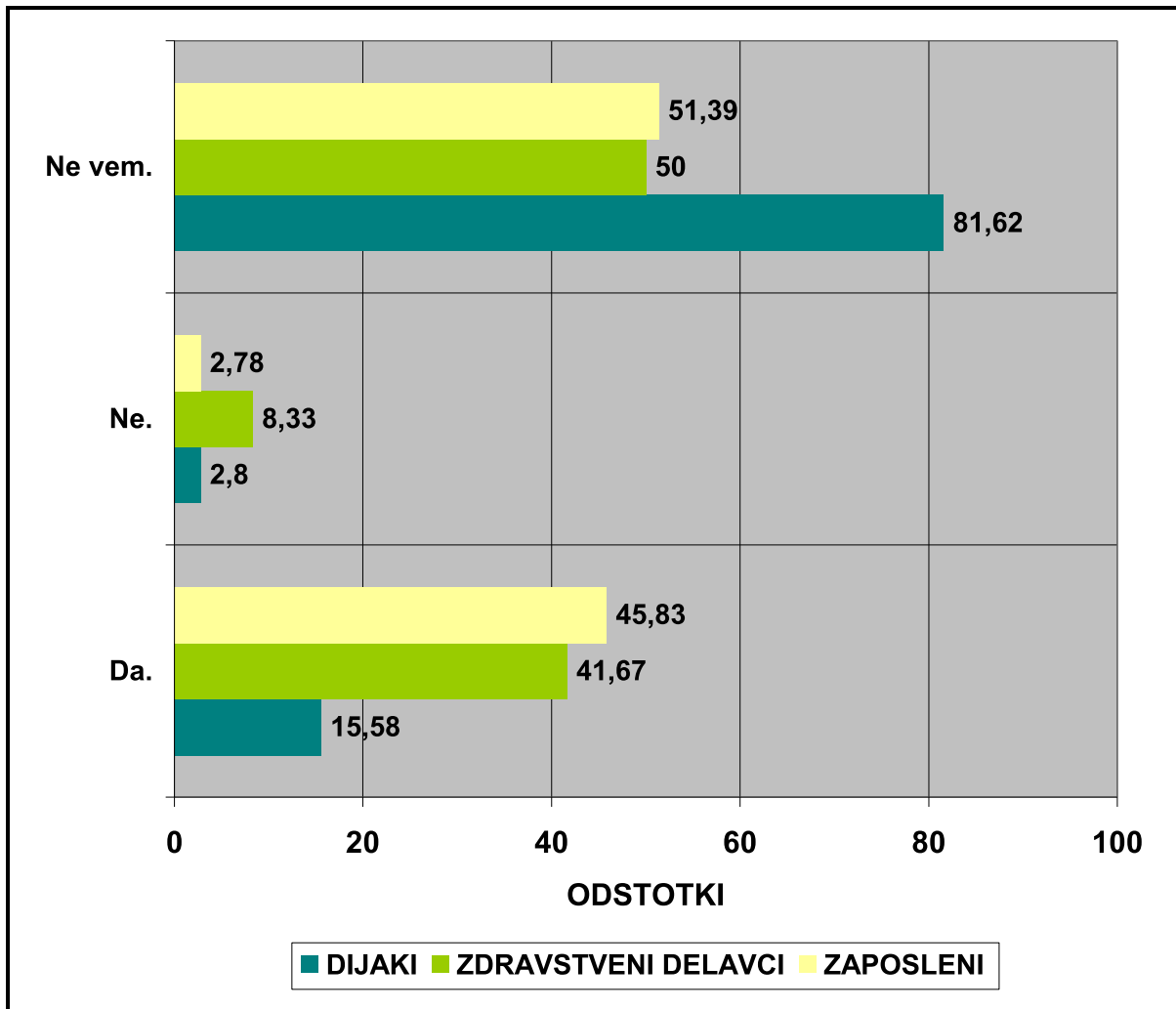
	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
M	1	3,45	0	0	28	96,55
Ž	10	17,24	3	5,17	45	77,59
SKUPAJ	11	12,64	3	3,45	73	83,91
2. letnik						
M	2	10	2	10	16	80
Ž	10	15,15	2	3,03	54	81,82
SKUPAJ	12	13,95	4	4,65	70	81,40
3. letnik						
M	5	26,32	0	0	14	73,68
Ž	11	21,15	0	0	41	78,85
SKUPAJ	14	19,72	0	0	55	77,46
4. letnik						
M	7	31,82	1	4,55	14	63,63
Ž	6	10,91	1	1,82	48	87,27
SKUPAJ	13	16,88	2	2,60	62	80,52

Tabela 8: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN						
M	3	75	0	0	1	25
Ž	10	50	0	0	10	50
SKUPAJ	13	54,17	0	0	11	45,83
SMS, TZN						
M	1	16,67	2	33,33	3	50
Ž	9	36	1	4	15	60
SKUPAJ	10	32,26	3	9,68	18	58,06
DMS, DZN						
M	0	0	0	0	0	0
Ž	2	40	2	40	1	20
SKUPAJ	2	40	2	40	1	20

Tabela 9: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma? (zaposleni)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	50	0	0	3	50
Ž	8	42,11	0	0	11	57,89
SKUPAJ	11	44	0	0	14	66
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	60	0	0	2	40
Ž	13	52	0	0	12	48
SKUPAJ	16	53,33	0	0	14	46,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	3	60	1	20	1	20
SKUPAJ	3	60	1	20	1	20
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	100
Ž	3	27,27	1	9,09	7	63,64
SKUPAJ	3	25	1	8,33	8	66,67

Graf 3: Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma?

81,62 odstotkov dijakov, 50 odstotkov zdravstvenih delavcev in 51,39 odstotkov zaposlenih ne ve, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma. Pohvalen pa je podatek, da kar 45,83 odstotkov zaposlenih in 41,67 odstotkov zdravstvenih delavcev ve, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma.

4. Kdaj se avtizem ponavadi pojavi?

Tabela 10: Kdaj se avtizem ponavadi pojavi? (dijaki)

	Že v otroštvu.		V času adolescence.		V letih od 30 do 40.		Pri starostnikih.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
M	6	20,69	2	6,90	1	3,45	0	0	20	68,96
Ž	27	46,55	4	6,90	0	0	0	0	27	44,83
SKUPAJ	33	37,93	6	6,89	1	1,15	0	0	47	54,03
2. letnik										
M	9	45	2	10	1	5	0	0	8	40
Ž	23	34,85	1	1,52	2	3,03	0	0	40	60,60
SKUPAJ	32	37,21	3	3,49	3	3,49	0	0	48	55,81
3. letnik										
M	12	63,15	2	10,53	0	0	0	0	5	26,32
Ž	35	67,31	1	1,92	0	0	0	0	16	30,77
SKUPAJ	47	66,20	3	4,23	0	0	0	0	21	29,57
4. letnik										
M	13	59,09	0	0	1	4,55	0	0	8	36,36
Ž	25	45,45	3	5,45	1	1,82	0	0	26	47,28
SKUPAJ	38	49,35	3	3,90	2	2,60	0	0	34	44,15

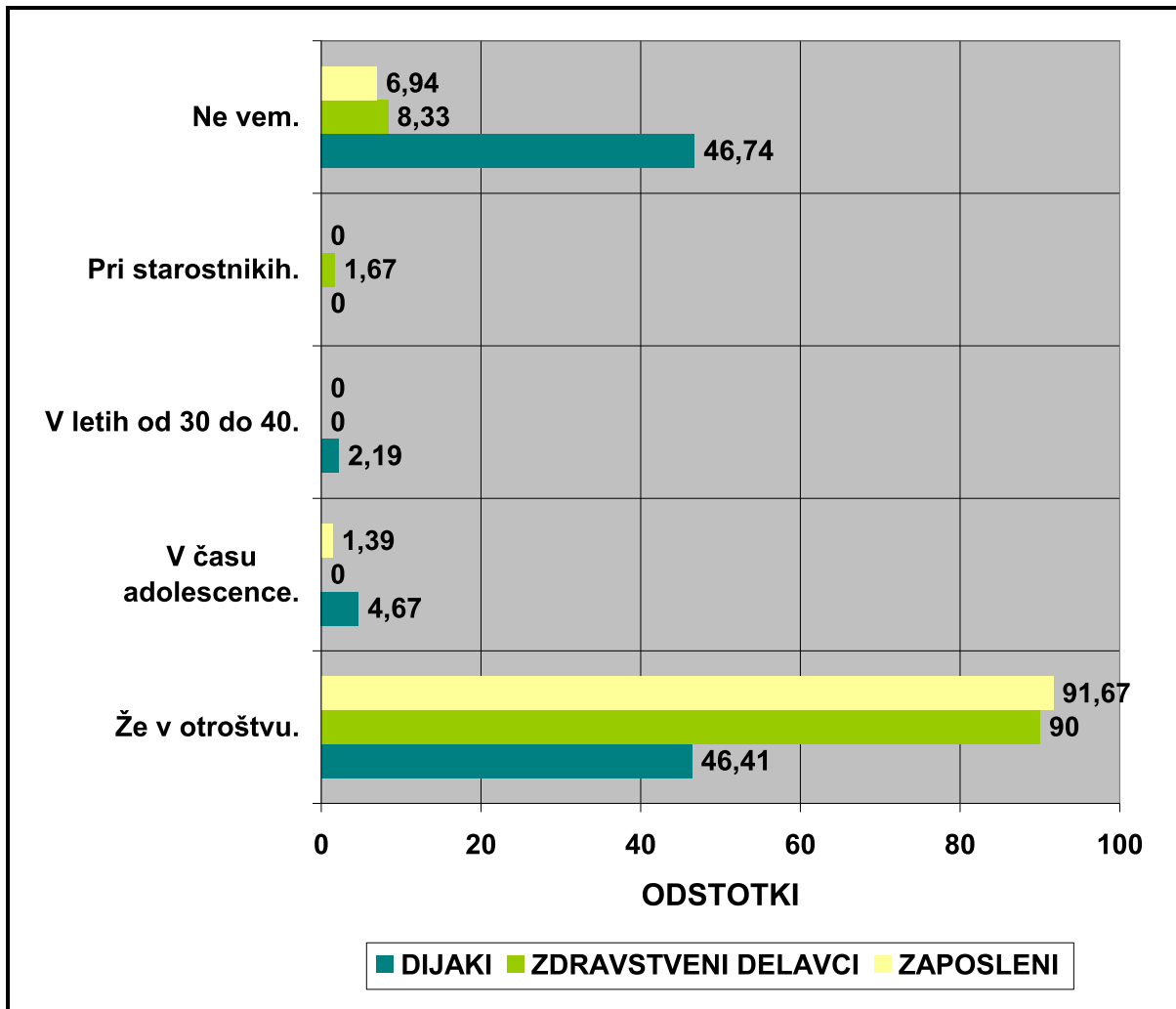
Tabela 11: Kdaj se avtizem ponavadi pojavi? (zdravstveni delavci)

	Že v otroštvu.		V času adolescence.		V letih od 30 do 40.		Pri starostnikih.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN										
M	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	18	90	0	0	0	0	1	5	1	5
SKUPAJ	22	91,66	0	0	0	0	1	4,17	1	4,17
SMS, TZN										
M	5	83,33	0	0	0	0	0	0	1	16,67
Ž	22	88	0	0	0	0	0	0	3	12
SKUPAJ	27	87,10	0	0	0	0	0	0	4	12,90
DMS, DZN										
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 12: Kdaj se avtizem ponavadi pojavi? (zaposleni)

	Že v otroštvu.		V času adolescence.		V letih od 30 do 40.		Pri starostnikih.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
Učitelji strok. predm.										
M	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	17	89,48	1	5,26	0	0	0	0	1	5,26
SKUPAJ	23	92	1	4	0	0	0	0	1	4
Učitelji sploš. predm.										
M	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	24	96	0	0	0	0	0	0	1	4
SKUPAJ	29	96,67	0	0	0	0	0	0	1	3,33
Učitelji sploš. in strok. predm.										
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Drugo										
M	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	8	72,72	0	0	0	0	0	0	3	27,27
SKUPAJ	9	75	0	0	0	0	0	0	3	25

Graf 4: Kdaj se avtizem ponavadi opazi?

Večina zdravstvenih delavcev (90 odstotkov) in večina zaposlenih (91,67 odstotkov) ve, da se avtizem pojavi že v otroštvu. 46,74 odstotkov dijakov ne ve, kdaj se avtizem pojavi. Kljub temu pa jih je kar 46,41 odstotkov pravilno odgovorilo na zastavljeno vprašanje.

5. Kaj od naštetega spada med znake avtizma?

Tabela 13: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? (dijaki)

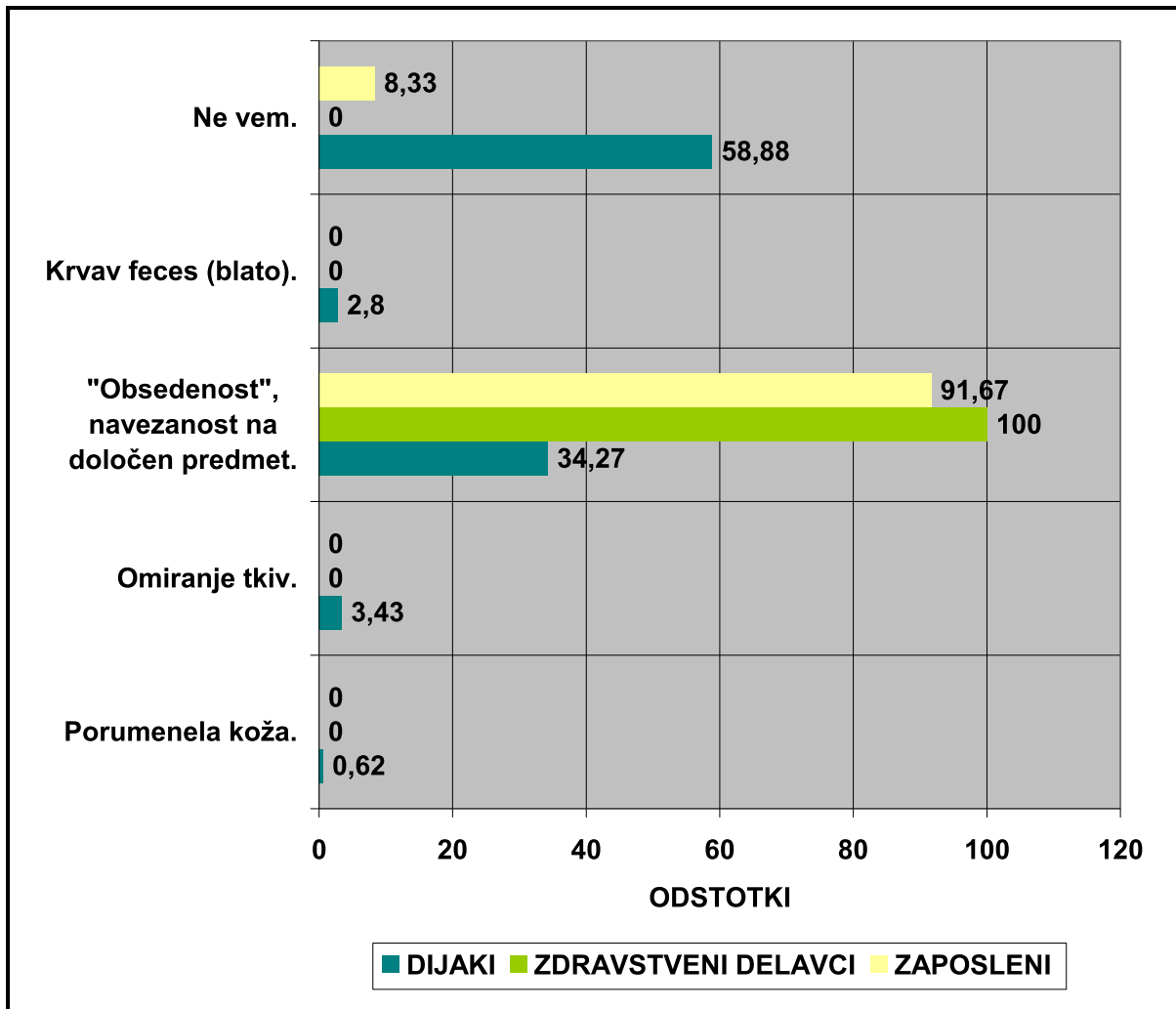
	Porumenela koža.		Odmiranje tkiv.		»Obsedenost«, navezanost na določen predmet.		Krvav feces (blato).		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	3,45	0	0	7	24,14	0	0	21	72,41
Ž	0	0	0	0	17	29,31	1	1,72	40	67,25
SKUPAJ	1	1,15	0	0	24	27,59	1	1,15	61	70,11
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	8	40	3	15	9	45
Ž	0	0	5	7,58	16	24,24	2	3,03	43	65,15
SKUPAJ	0	0	5	5,82	24	27,90	5	5,82	52	60,46
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	10	52,63	0	0	9	47,37
Ž	1	1,92	2	3,85	23	44,23	0	0	26	50
SKUPAJ	1	1,41	2	2,82	33	46,47	0	0	35	49,30
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	4,55	1	4,55	7	31,81	1	4,55	12	54,54
Ž	0	0	2	3,64	22	40	1	1,82	30	54,54
SKUPAJ	1	1,30	3	3,90	29	37,66	2	2,60	42	54,54

Tabela 14: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? (zdravstveni delavci)

	Porumenela koža.		Odmiranje tkiv.		»Obsedenost«, navezanost na določen predmet.		Krvav feces (blato).		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	4	100	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	20	100	0	0	0	0
SKUPAJ	0	0	0	0	24	100	0	0	0	0
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	6	100	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	25	100	0	0	0	0
SKUPAJ	0	0	0	0	31	100	0	0	0	0
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	5	100	0	0	0	0
SKUPAJ	0	0	0	0	5	100	0	0	0	0

Tabela 15: Kaj od naštetega spada med znake avtizma? (zaposleni)

	Porumenela koža.		Odmiranje tkiv.		»Obsedenost«, navezanost na določen predmet.		Krvav feces (blato).		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	6	100	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	18	94,74	0	0	1	5,26
SKUPAJ	0	0	0	0	24	96	0	0	1	4
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	5	100	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	23	92	0	0	2	8
SKUPAJ	0	0	0	0	28	93,33	0	0	2	6,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	5	100	0	0	0	0
SKUPAJ	0	0	0	0	5	100	0	0	0	0
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	8	72,72	0	0	3	27,27
SKUPAJ	0	0	0	0	9	75	0	0	3	25

Graf 5: Kaj od naštetega spada med znake avtizma?

Zdravstveni delavci so se pri tem vprašanju odlično odrezali, saj so vsi (100 odstotkov) pravilno odgovorili na zastavljeno vprašanje. Tudi zaposleni so na vprašanje v 91,67 odstotkih odgovorili pravilno. 58,88 odstotkov dijakov pa ni seznanjenih, kaj od naštetega spada med znake avtizma, 34,27 odstotkov pa jih ve, da je to »obsedenost«, navezanost na določen predmet.

6. Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije?

Tabela 16: Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije? (dijaki)

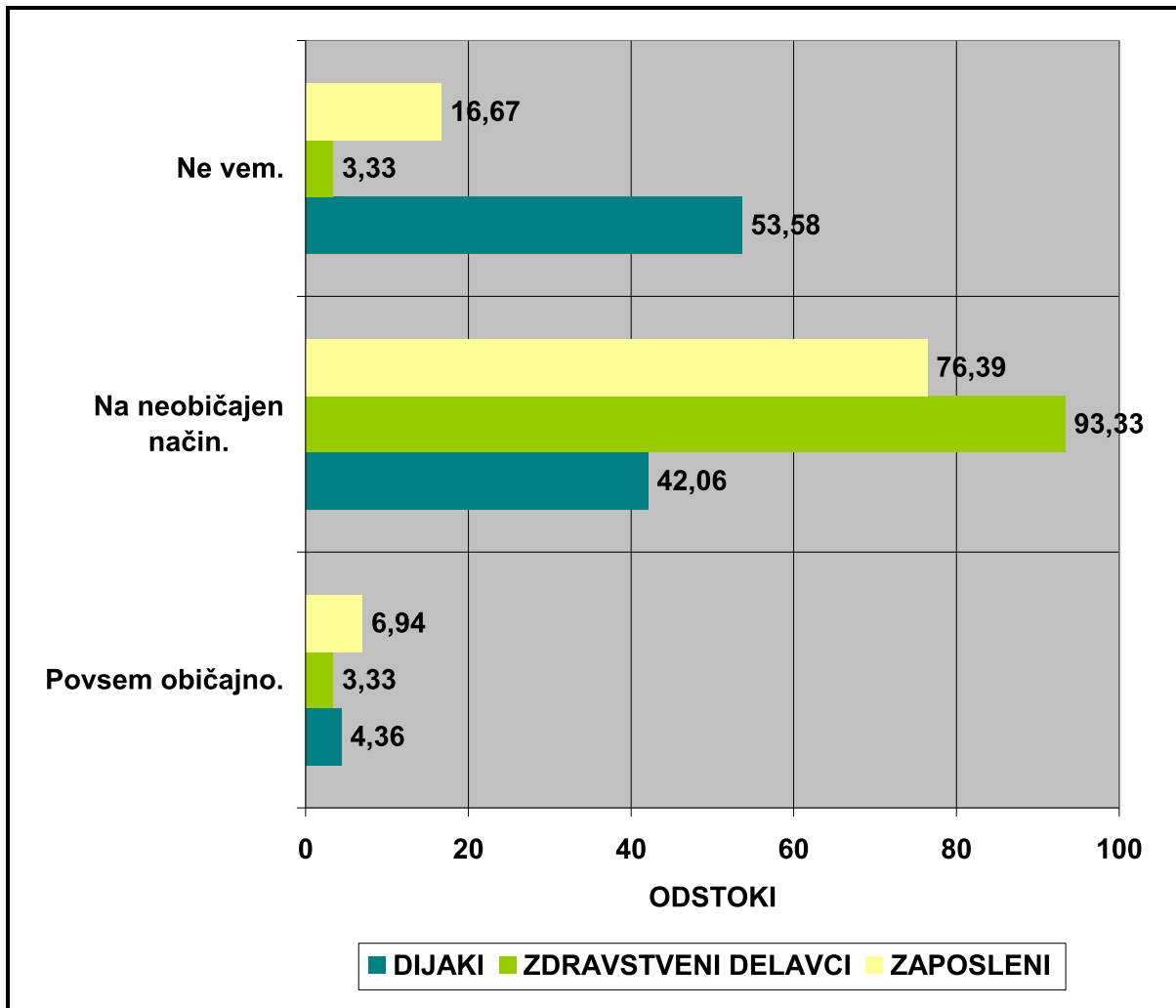
	Povsem običajno.		Na neobičajen način.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
M	2	6,90	9	31,03	18	62,07
Ž	3	5,17	23	39,66	32	55,17
SKUPAJ	5	5,75	32	36,78	50	57,47
2. letnik						
M	0	0	10	50	10	50
Ž	3	4,55	21	31,82	42	63,63
SKUPAJ	3	3,49	31	36,04	52	60,47
3. letnik						
M	0	0	10	52,63	9	47,37
Ž	4	7,69	23	44,23	25	48,08
SKUPAJ	4	5,63	33	46,49	34	47,88
4. letnik						
M	0	0	14	63,64	8	36,36
Ž	2	3,64	25	45,45	28	50,91
SKUPAJ	2	2,60	39	50,65	36	46,75

Tabela 17: Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije? (zdravstveni delavci)

	Povsem običajno.		Na neobičajen način.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN						
M	2	50	2	50	0	0
Ž	0	0	20	100	0	0
SKUPAJ	2	8,33	22	91,67	0	0
SMS, TZN						
M	0	0	4	66,67	2	33,33
Ž	0	0	25	100	0	0
SKUPAJ	0	0	29	93,55	2	6,45
DMS, DZN						
M	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	5	100	0	0
SKUPAJ	0	0	5	100	0	0

Tabela 18: Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije? (zaposleni)

	Povsem običajno.		Na neobičajen način.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	2	33,33	4	66,67	0	0
Ž	3	15,79	16	84,21	0	0
SKUPAJ	5	20	20	80	0	0
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	3	60	2	40
Ž	0	0	23	92	2	8
SKUPAJ	0	0	26	86,67	4	13,33
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	5	100
SKUPAJ	0	0	0	0	5	100
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	100	0	0
Ž	0	0	8	72,72	3	27,27
SKUPAJ	0	0	9	75	3	25

Graf 6: Kako se avtisti odzivajo na vsakodnevne situacije?

Na to vprašanje je pravilno odgovorilo 42,06 odstotkov dijakov, 93,33 odstotkov zdravstvenih delavcev in 76,39 odstotkov zaposlenih. Vsi ti anketirani so pravilno odgovorili, da se osebe z avtizmom na vsakodnevne situacije odzivajo na neobičajen način.

7. S katerimi od naštetih zdravstvenih težav se oboleli še lahko srečujejo (poleg avtizma)?

Tabela 19: S katerimi od naštetih težav se oboleli še srečujejo (poleg avtizma)? (dijaki)

	Nevrološke motnje vključno z epilepsijo.		Tuberkuloza.		Razjeda zaradi pritiska.		Sifilis.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik										
M	5	17,24	0	0	1	3,45	0	0	23	79,31
Ž	16	27,59	0	0	0	0	0	0	42	72,41
SKUPAJ	21	24,13	0	0	1	1,15	0	0	65	74,72
2. letnik										
M	6	30	0	0	1	5	3	15	10	50
Ž	17	25,76	0	0	2	3,03	0	0	47	71,21
SKUPAJ	23	26,74	0	0	3	3,49	3	3,49	57	66,28
3. letnik										
M	10	52,63	0	0	0	0	0	0	9	47,37
Ž	18	34,62	1	1,92	0	0	0	0	33	63,46
SKUPAJ	28	39,44	1	1,42	0	0	0	0	42	59,14
4. letnik										
M	12	54,55	0	0	2	9,09	2	9,09	6	27,27
Ž	25	45,45	0	0	1	1,82	0	0	29	52,73
SKUPAJ	37	48,05	0	0	3	3,90	2	2,60	35	45,45

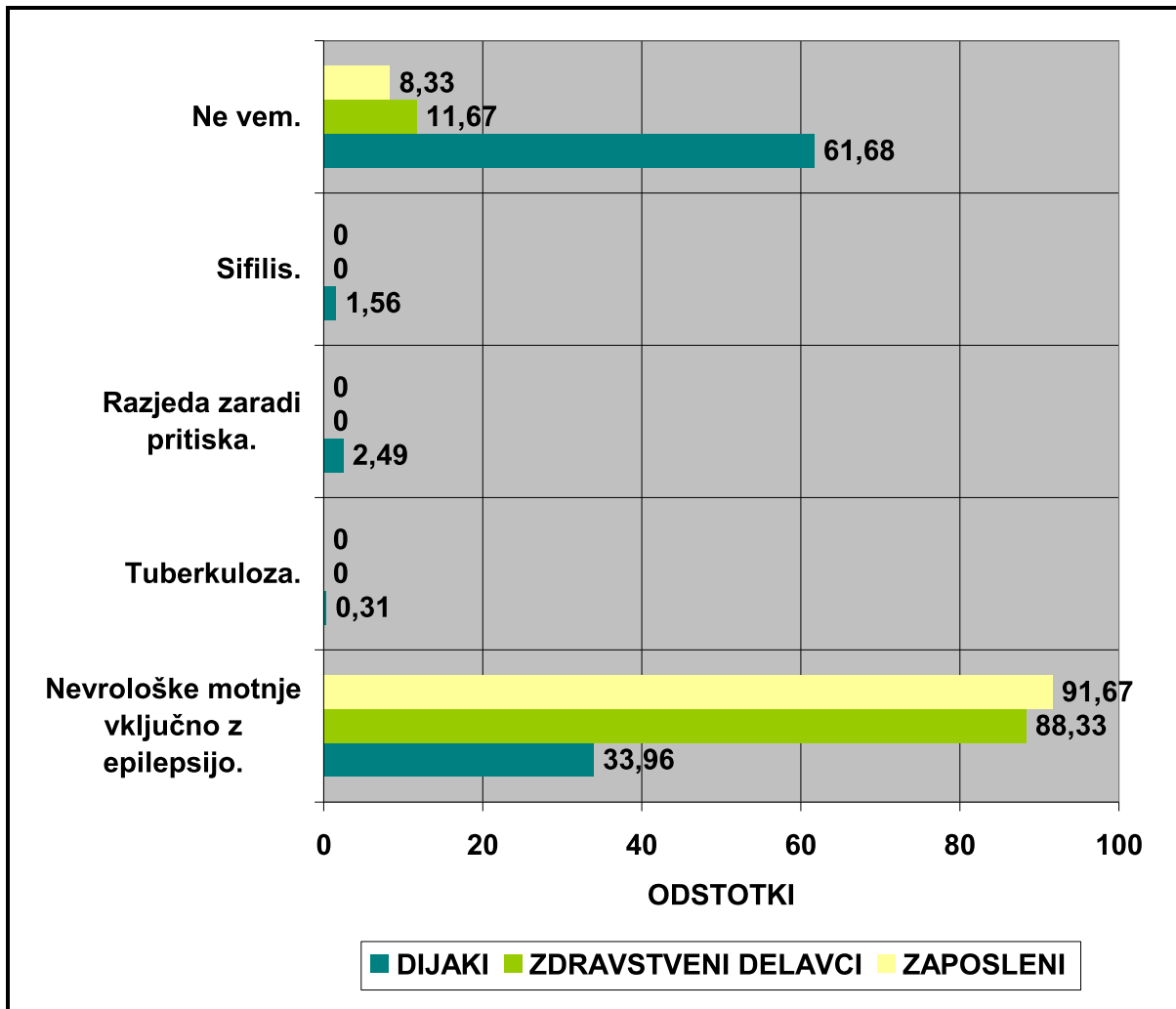
Tabela 20: S katerimi od naštetih težav se oboleli še srečujejo (poleg avtizma)? (zdravstveni delavci)

	Nevrološke motnje vključno z epilepsijo.		Tuberkuloza.		Razjeda zaradi pritiska.		Sifilis.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN										
M	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	20	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	24	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SMS, TZN										
M	4	66,67	0	0	0	0	0	0	2	33,33
Ž	20	80	0	0	0	0	0	0	5	20
SKUPAJ	24	77,42	0	0	0	0	0	0	7	22,58
DMS, DZN										
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 21: S katerimi od naštetih težav se oboleli še srečujejo (poleg avtizma)? (zaposleni)

	Nevrološke motnje vključno z epilepsijo.		Tuberkuloza.		Razjeda zaradi pritiska.		Sifilis.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	18	94,74	0	0	0	0	0	0	1	5,26
SKUPAJ	24	96	0	0	0	0	0	0	1	4
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	60	0	0	0	0	0	0	1	20
Ž	24	96	0	0	0	0	0	0	1	4
SKUPAJ	28	93,33	0	0	0	0	0	0	2	6,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	4	80	0	0	0	0	0	0	1	20
SKUPAJ	4	80	0	0	0	0	0	0	1	20
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	9	81,82	0	0	0	0	0	0	2	18,18
SKUPAJ	10	83,33	0	0	0	0	0	0	2	16,67

Graf 7: S katerimi od naštetih zdravstveni težav se oboleli še lahko srečujejo (poleg avtizma)?

Pri tem vprašanju so se ponovno izkazali zdravstveni delavci in zaposleni, saj je kar 91,67 odstotkov zaposlenih in 88,33 zdravstvenih delavcev pravilno odgovorilo, da se osebe z avtizmom ponavadi srečujejo še z nevrološkimi motnjami, vključno z epilepsijo. 61,68 odstotkov dijakov ne ve odgovora na to vprašanje, 33,96 odstotkov dijakov pa jih je na vprašanje pravilno odgovorilo.

8. Kaj je vzrok za nastanek avtizma?

Tabela 22: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? (dijaki)

	Znanstveniki to še vedno preiskujejo.		Kajenje.		Virus.		Nezaščiten spolni odnos.		Dednost.		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	13,79	0	0	0	0	0	0	4	13,79	21	72,42
Ž	6	10,35	0	0	0	0	0	0	16	27,59	36	62,06
SKUPAJ	10	11,49	0	0	0	0	0	0	20	22,99	57	65,52
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	15	0	0	1	5	0	0	5	25	11	55
Ž	4	6,06	0	0	0	0	0	0	9	13,64	53	80,30
SKUPAJ	7	8,14	0	0	1	1,16	0	0	14	16,28	64	74,42
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	2	10,53	0	0	0	0	0	0	9	47,37	8	42,10
Ž	5	9,62	0	0	0	0	0	0	17	32,69	30	57,69
SKUPAJ	7	9,86	0	0	0	0	0	0	26	36,62	38	53,52
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	27,27	0	0	0	0	2	9,09	5	22,73	9	40,91
Ž	8	14,55	0	0	1	1,82	1	1,82	15	27,27	30	54,54
SKUPAJ	14	18,18	0	0	1	1,30	3	3,90	20	25,97	39	50,65

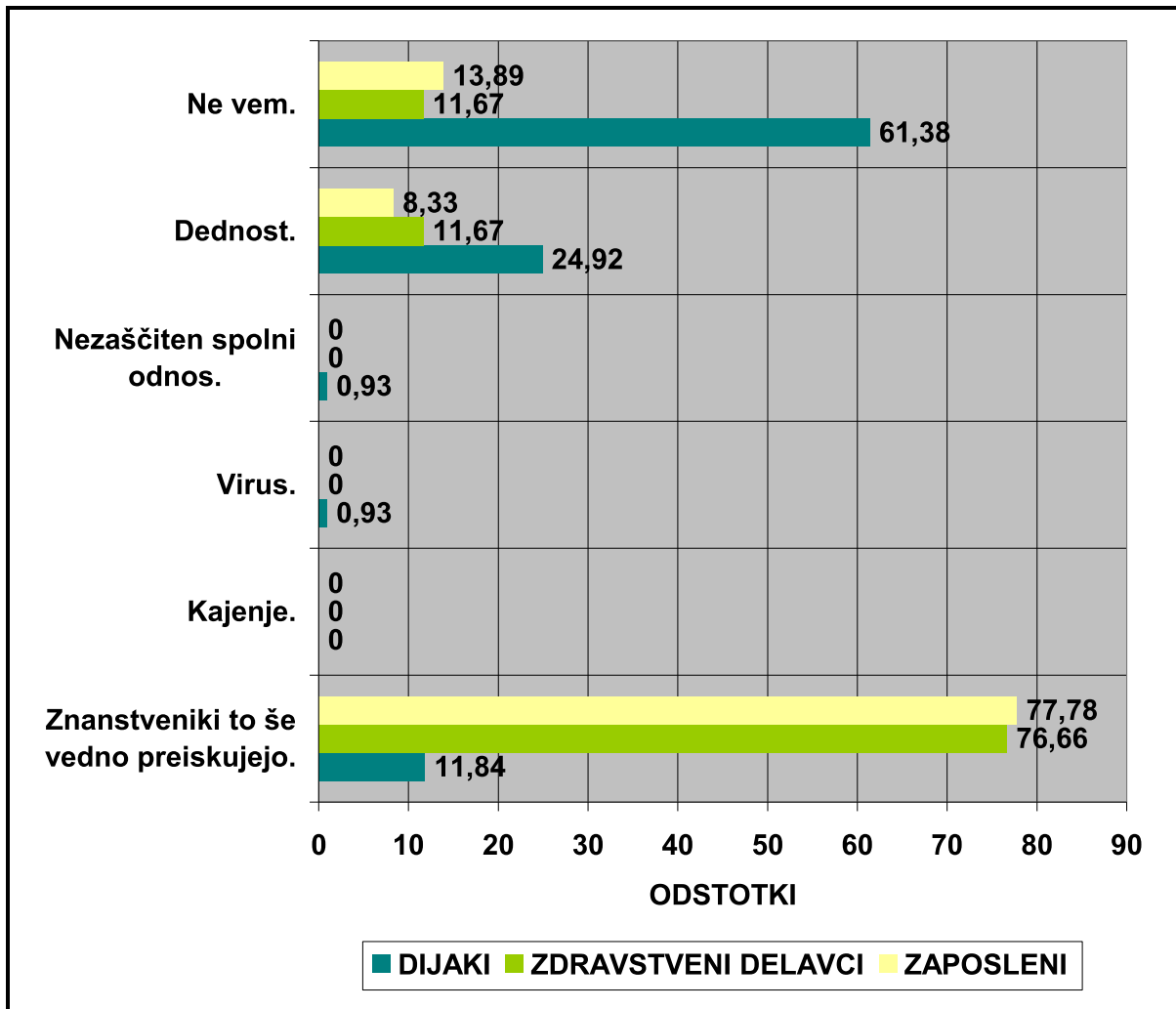
Tabela 23: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? (zdravstveni delavci)

	Znanstveniki to še vedno preiskujejo.		Kajenje.		Virus.		Nezaščiten spolni odnos.		Dednost.		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	75	0	0	0	0	0	0	1	25	0	0
Ž	16	80	0	0	0	0	0	0	2	10	2	10
SKUPAJ	19	79,17	0	0	0	0	0	0	3	12,50	2	8,33
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	16	64	0	0	0	0	0	0	4	16	5	20
SKUPAJ	22	70,97	0	0	0	0	0	0	4	12,90	5	16,13
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 24: Kaj je vzrok za nastanek avtizma? (zaposleni)

	Znanstveniki to še vedno preiskujejo.		Kajenje.		Virus.		Nezaščiten spolni odnos.		Dednost.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	5	83,33	0	0	0	0	0	0	1	16,67	0	0
Ž	13	68,42	0	0	0	0	0	0	0	0	6	31,58
SKUPAJ	18	72	0	0	0	0	0	0	1	4	6	24
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	80	0	0	0	0	0	0	0	0	1	20
Ž	21	84	0	0	0	0	0	0	3	12	1	4
SKUPAJ	25	83,33	0	0	0	0	0	0	3	10	2	6,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	7	63,64	0	0	0	0	0	0	2	18,18	2	18,18
SKUPAJ	8	66,66	0	0	0	0	0	0	2	16,67	2	16,67

Graf 8: Kaj je vzrok za nastanek avtizma?

Da vzroke za nastanek avtizma znanstveniki še vedno preiskujejo je odgovorilo 77,78 odstotkov zaposlenih in 76,66 odstotkov zdravstvenih delavcev. Majhen del (11,67 odstotkov zdravstvenih delavcev in 8,33 odstotkov zaposlenih) pa jih meni, da je vzrok za avtizem dednost. 61,38 odstotkov dijakov vzroka za nastanek avtizma ne pozna, 24,92 odstotkov pa jih meni, da je vzrok za nastanek dednost.

9. Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno?

Tabela 25: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? (dijaki)

	Obstaja in tudi lahko nam je dostopno.		Obstaja, vendar ga je zelo težko dobiti.		Ne obstaja.		Ne obstaja, vendar obstajajo metode, kako avtizem omiliti.		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	3,45	1	3,45	2	6,90	25	86,20
Ž	1	1,72	0	0	4	6,90	15	25,86	38	65,52
SKUPAJ	1	1,15	1	1,15	5	5,74	17	19,54	63	72,42
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	5	4	20	4	20	11	55
Ž	1	1,52	0	0	4	6,06	14	21,21	47	71,21
SKUPAJ	1	1,16	1	1,16	8	9,30	18	20,93	58	67,45
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	5,26	3	15,79	1	5,26	14	73,69
Ž	1	1,92	1	1,92	3	5,77	18	34,62	29	55,77
SKUPAJ	1	1,41	2	2,82	6	8,45	19	26,76	43	60,56
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	5	22,73	7	31,81	10	45,46
Ž	3	5,45	1	1,82	1	1,82	10	18,18	40	72,73
SKUPAJ	3	3,90	1	1,30	6	7,80	17	22,08	50	64,92

Tabela 26: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? (zdravstveni delavci)

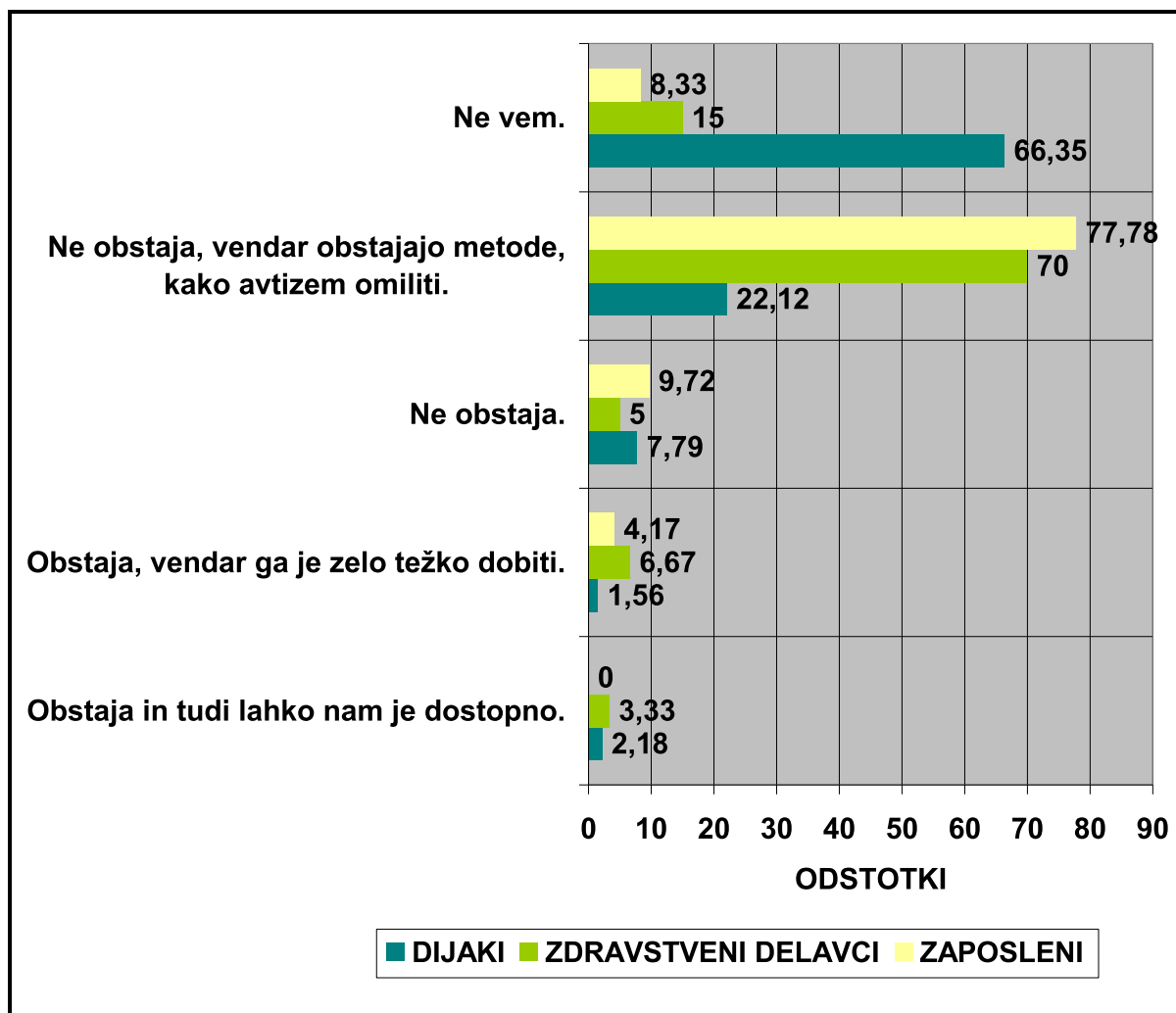
	Obstaja in tudi lahko nam je dostopno.		Obstaja, vendar ga je zelo težko dobiti.		Ne obstaja.		Ne obstaja, vendar obstajajo metode, kako avtizem omiliti.		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	4	100	0	0
Ž	1	5	2	10	2	10	14	70	1	5
SKUPAJ	1	4,17	2	8,33	2	8,33	18	75	1	4,17
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	16,67	0	0	4	66,66	1	16,67
Ž	0	0	1	4	1	4	17	68	6	24
SKUPAJ	0	0	2	6,45	1	3,23	21	67,74	7	22,58
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	1	20	0	0	0	0	3	60	1	20
SKUPAJ	1	20	0	0	0	0	3	60	1	20

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 27: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno? (zaposleni)

	Obstaja in tudi lahko nam je dostopno.		Obstaja, vendar ga je zelo težko dobiti.		Ne obstaja.		Ne obstaja, vendar obstajajo metode, kako avtizem omiliti.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	16,67	5	83,33	0	0
Ž	0	0	0	0	1	5,26	17	89,48	1	5,26
SKUPAJ	0	0	0	0	2	8	22	88	1	4
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	20	3	60	1	20	0	0
Ž	0	0	0	0	1	4	21	84	3	12
SKUPAJ	0	0	1	3,33	4	13,34	22	73,33	3	10
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	2	40	0	0	3	60	0	0
SKUPAJ	0	0	2	40	0	0	3	60	0	0
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	0	0	9	81,18	2	18,18
SKUPAJ	0	0	0	0	1	8,33	9	75	2	16,67

Graf 9: Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno?

Obstoj metod za omilitev avtizma je potrdilo kar 77,78 odstotkov zaposlenih, 70 odstotkov zdravstvenih delavcev in 22,12 odstotkov dijakov. 66,35 odstotkov dijakov pa na vprašanje ni vedelo pravih odgovora.

10. Ali je avtizem ozdravljiv?

Tabela 28: Ali je avtizem ozdravljiv? (dijaki)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
M	2	6,90	7	24,14	20	68,96
Ž	5	8,62	17	29,31	36	62,07
SKUPAJ	7	8,05	24	27,59	56	64,36
2. letnik						
M	5	25	6	30	9	45
Ž	0	0	12	18,18	54	81,82
SKUPAJ	5	5,81	18	20,93	63	73,26
3. letnik						
M	0	0	6	31,58	13	68,42
Ž	2	3,85	19	36,54	31	59,61
SKUPAJ	2	2,82	25	35,21	44	61,97
4. letnik						
M	6	27,27	7	31,81	9	40,92
Ž	2	3,64	19	34,55	34	61,81
SKUPAJ	8	10,39	26	33,77	43	55,84

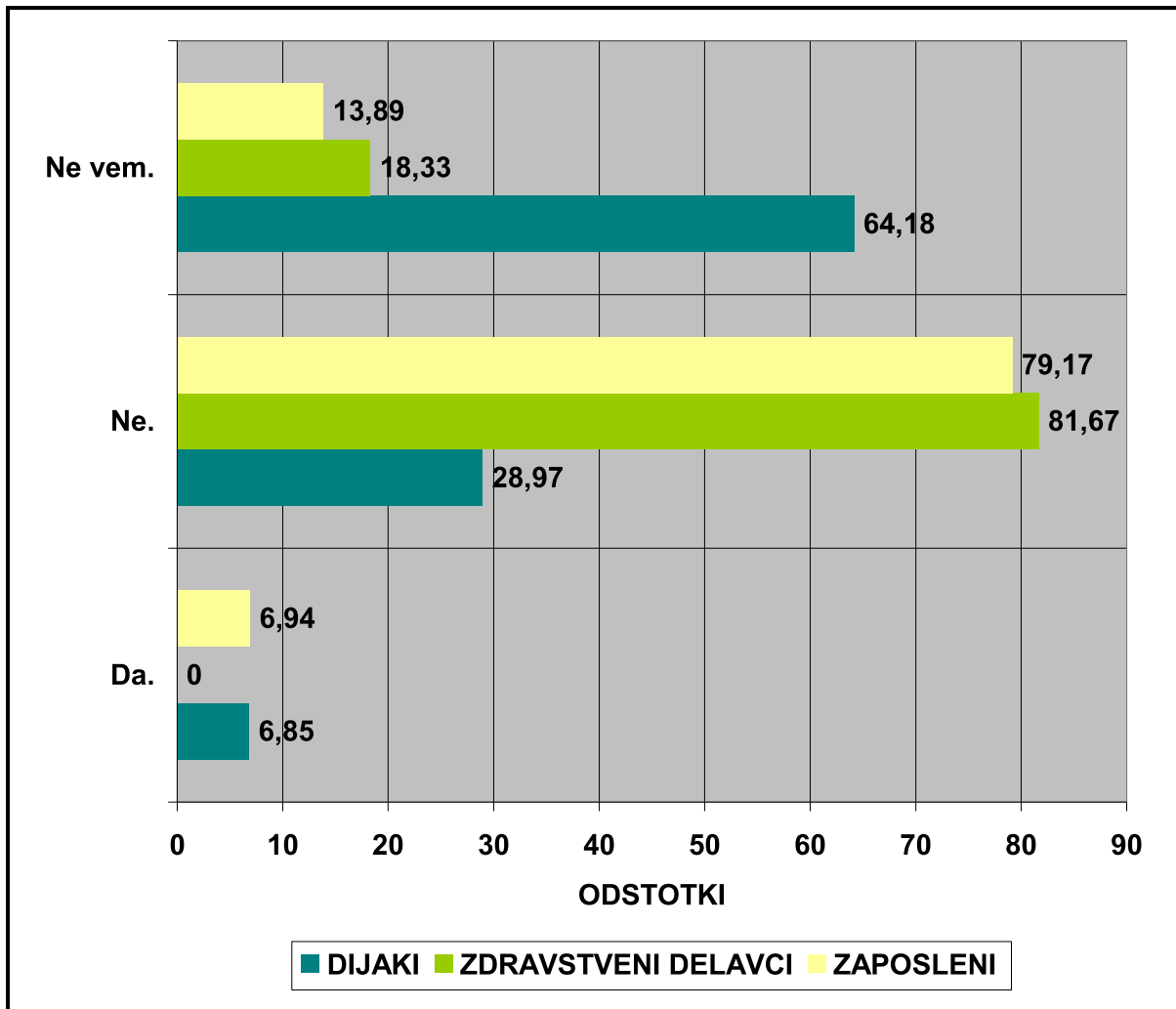
Tabela 29: Ali je avtizem ozdravljiv? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN						
M	0	0	4	100	0	0
Ž	0	0	20	100	0	0
SKUPAJ	0	0	24	100	0	0
SMS, TZN						
M	0	0	3	50	3	50
Ž	0	0	17	68	8	32
SKUPAJ	0	0	20	64,52	11	35,48
DMS, DZN						
M	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	5	100	0	0
SKUPAJ	0	0	5	100	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 30: Ali je avtizem ozdravljiv? (zaposleni)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	6	100	0	0
Ž	1	5,26	17	89,48	1	5,26
SKUPAJ	1	4	23	92	1	4
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	20	3	60	1	20
Ž	2	8	19	76	4	16
SKUPAJ	3	10	22	73,33	5	16,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	4	80	1	20
SKUPAJ	0	0	4	80	1	20
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	100	0	0
Ž	1	9,09	7	63,64	3	27,27
SKUPAJ	1	8,33	8	66,67	3	25

Graf 10: Ali je avtizem ozdravljiv?

Pri tem vprašanju so se spet izkazali zaposleni in zdravstveni delavci, saj so zaposleni v 79,17 odstotkih in zdravstveni delavci v 81,67 odstotkih pravilno odgovorili, da je avtizem neozdravljiv. Kar 64,18 odstotkov dijakov pa ni vedelo pravilnega odgovora na to vprašanje.

11. Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU?

Tabela 31: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? (dijaki)

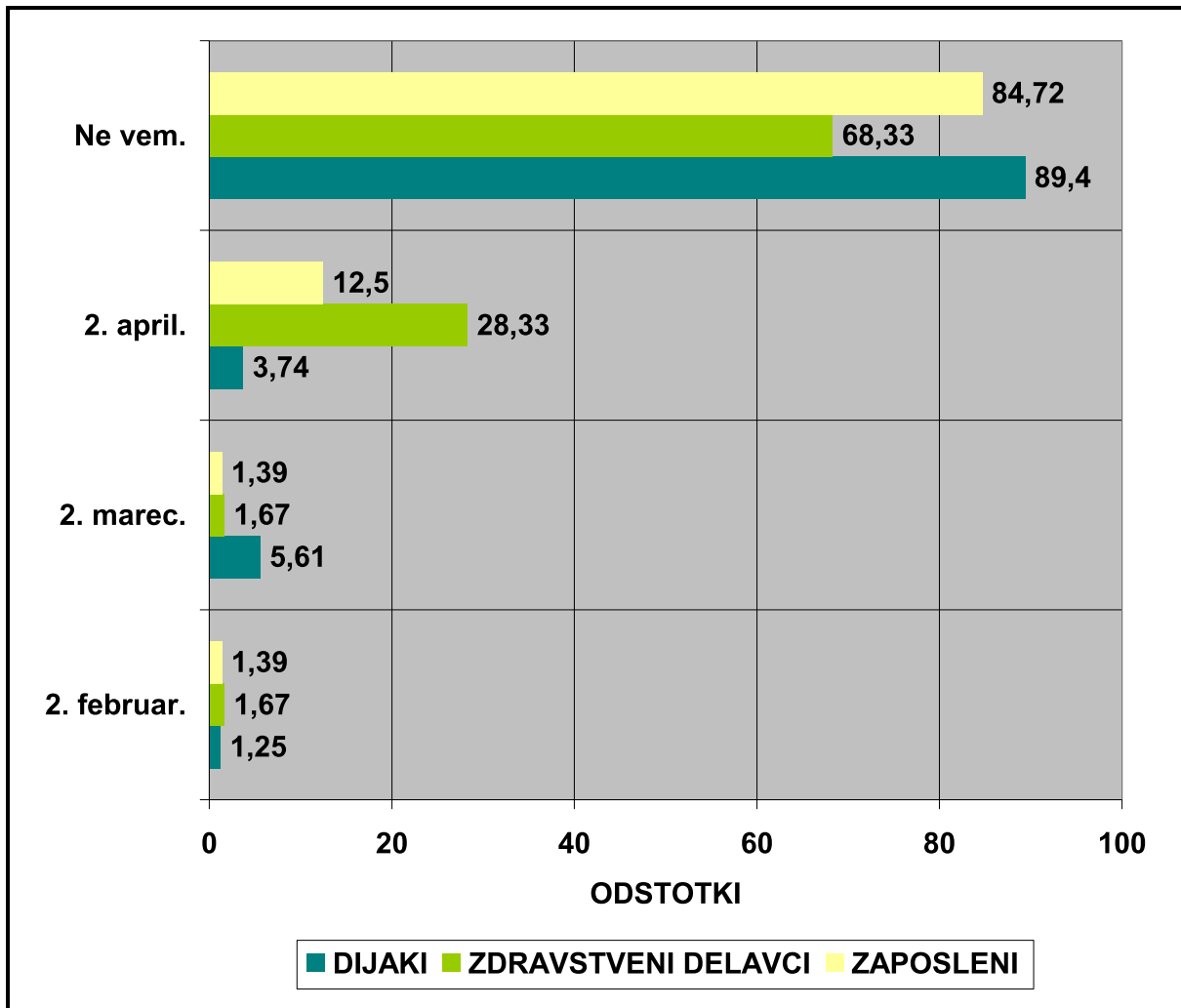
	2. februar		2. marec		2. april		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	29	100
Ž	2	3,45	6	10,35	2	3,45	48	82,75
SKUPAJ	2	2,30	6	6,90	2	2,30	77	88,50
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	2	10	2	10	16	80
Ž	2	3,03	2	3,03	1	1,52	61	92,42
SKUPAJ	2	2,33	4	4,65	3	3,49	77	89,53
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	5,26	18	94,74
Ž	0	0	2	3,85	2	3,85	48	92,30
SKUPAJ	0	0	2	2,82	3	4,23	66	92,95
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	2	9,09	3	13,64	17	77,27
Ž	2	3,64	4	7,27	1	1,82	48	87,27
SKUPAJ	2	2,60	6	7,80	4	5,19	65	84,41

Tabela 32: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? (zdravstveni delavci)

	2. februar		2. marec		2. april		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	25	3	75
Ž	0	0	0	0	7	35	13	65
SKUPAJ	0	0	0	0	8	33,33	16	66,67
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	16,67	0	0	1	16,67	4	66,66
Ž	0	0	1	4	6	24	18	72
SKUPAJ	1	3,23	1	3,23	7	22,58	22	70,96
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	2	40	3	60
SKUPAJ	0	0	0	0	2	40	3	60

Tabela 33: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU? (zaposleni)

	2. februar		2. marec		2. april		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	16,67	5	83,33
Ž	1	5,26	0	0	1	5,26	17	89,48
SKUPAJ	1	4	0	0	2	8	22	88
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	20	4	80
Ž	0	0	1	4	4	16	20	80
SKUPAJ	0	0	1	3,33	5	16,67	24	80
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	0	0	5	100
SKUPAJ	0	0	0	0	0	0	5	100
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	1	100
Ž	0	0	0	0	2	18,18	9	81,82
SKUPAJ	0	0	0	0	2	16,67	10	83,33

Graf 11: Kdaj je Svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU?

Iz grafa je razvidno, da dan zavedanja o avtizmu pozna le malo anketiranih. Najbolj je poznan med zaposlenimi (28,33 odstotki), najmanj pa med dijaki (3,74 odstotki). Velika večina anketiranih pa ne ve, da je dan zavedanja o avtizmu 2. aprila.

12. Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma?

Tabela 34: Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? (dijaki)

	20. do 23. marca.		5. do 8. avgusta.		23. do 25. septembra.		Se še ni odvijal.		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	29	100
Ž	2	3,45	1	1,72	1	1,72	2	3,45	52	89,66
SKUPAJ	2	2,30	1	1,15	1	1,15	2	2,30	81	93,10
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	5	2	10	1	5	0	0	16	80
Ž	0	0	0	0	1	1,52	1	1,52	64	96,96
SKUPAJ	1	1,16	2	2,33	2	2,33	1	1,16	80	93,02
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	5,26	1	5,26	17	89,48
Ž	3	5,77	0	0	2	3,85	2	3,85	45	86,53
SKUPAJ	3	4,23	0	0	3	4,23	3	4,23	62	87,31
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	4,55	1	4,55	5	22,73	0	0	15	68,17
Ž	3	5,45	0	0	3	5,45	1	1,82	48	87,27
SKUPAJ	4	5,20	1	1,30	8	10,40	1	1,30	63	81,80

Tabela 35: Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? (zdravstveni delavci)

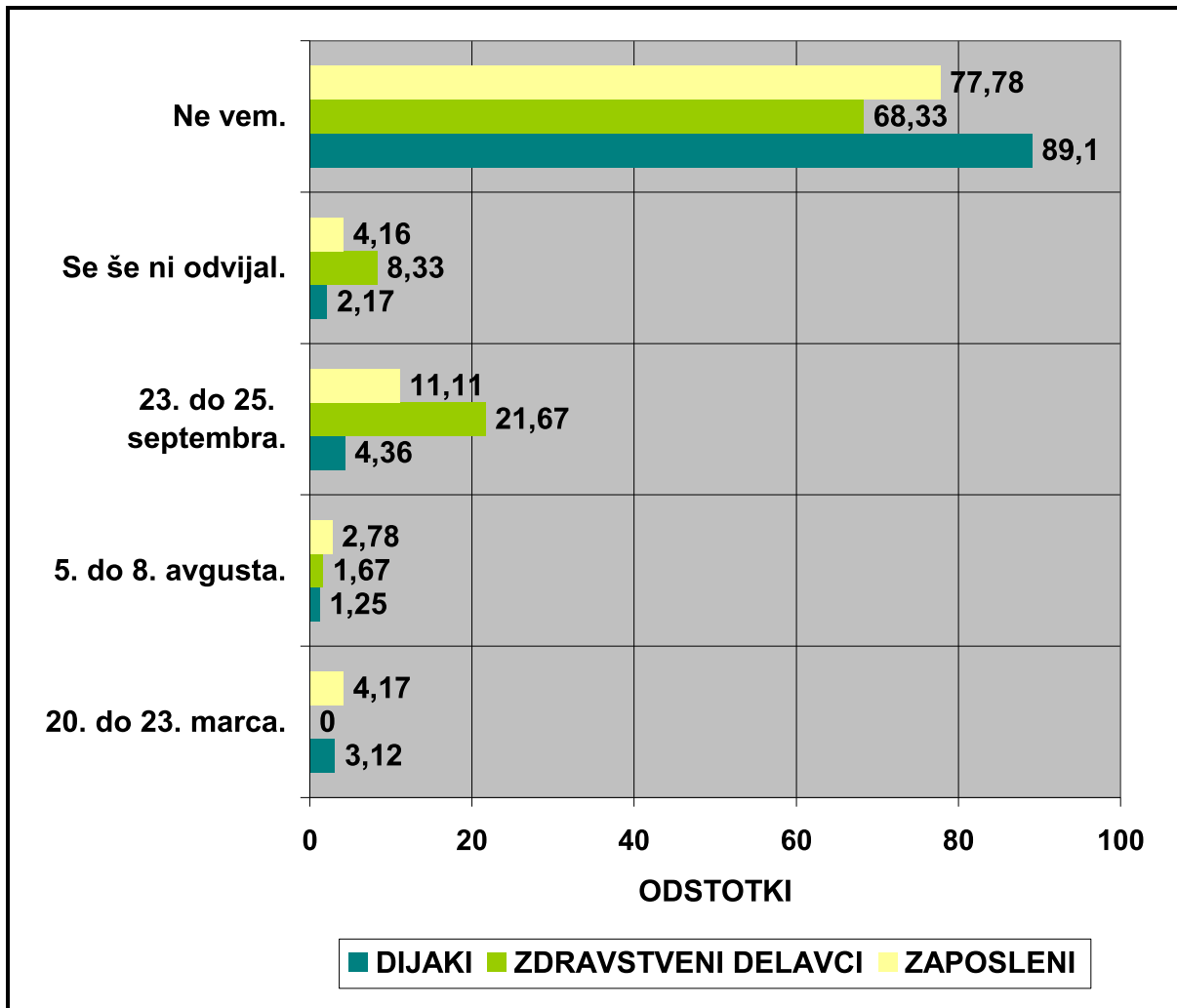
	20. do 23. marca.		5. do 8. avgusta.		23. do 25. septembra.		Se še ni odvijal.		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	25	0	0	3	75
Ž	0	0	0	0	7	35	0	0	13	65
SKUPAJ	0	0	0	0	8	33,33	0	0	16	66,67
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	2	33,33	4	66,67
Ž	0	0	1	4	3	12	3	12	18	72
SKUPAJ	0	0	1	3,22	3	9,68	5	16,13	22	70,97
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	2	40	0	0	3	60
SKUPAJ	0	0	0	0	2	40	0	0	3	60

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 36: Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma? (zaposleni)

	20. do 23. marca.		5. do 8. avgusta.		23. do 25. septembra.		Se še ni odvijal.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Ž	1	5,26	0	0	1	5,26	3	15,79	14	73,69
SKUPAJ	1	4	0	0	1	4	3	12	20	80
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	20	0	0	0	0	4	80
Ž	1	4	0	0	5	20	0	0	19	76
SKUPAJ	1	3,33	1	3,33	5	16,66	0	0	23	76,59
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	1	20	0	0	1	20	0	0	3	60
SKUPAJ	1	20	0	0	1	20	0	0	3	60
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Ž	0	0	1	9,09	1	9,09	0	0	9	81,82
SKUPAJ	0	0	1	8,33	1	8,33	0	0	10	83,34

Graf 12: Letos Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma?

Iz grafa je razvidno, da kar 89,1 odstotkov dijakov, 68,33 odstotkov zdravstvenih delavcev in 77,78 odstotkov zaposlenih ne ve, kdaj se je odvijal prvi festival avtizma. Spodbuden pa je podatek, da 21,67 odstotkov zdravstvenih delavcev ve, da se je festival avtizma odvijal septembra 2009.

13. Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem?

Tabela 37: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? (dijaki)

	Da.		Ne.	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
M	1	3,45	28	96,55
Ž	4	6,90	54	93,10
SKUPAJ	5	5,75	82	94,25
2. letnik				
M	5	25	15	75
Ž	4	6,06	62	93,94
SKUPAJ	9	10,47	77	89,53
3. letnik				
M	1	5,26	18	94,74
Ž	4	7,69	48	92,31
SKUPAJ	5	7,04	66	92,96
4. letnik				
M	3	13,64	3	5,45
Ž	19	86,36	52	94,55
SKUPAJ	22	28,57	55	71,43

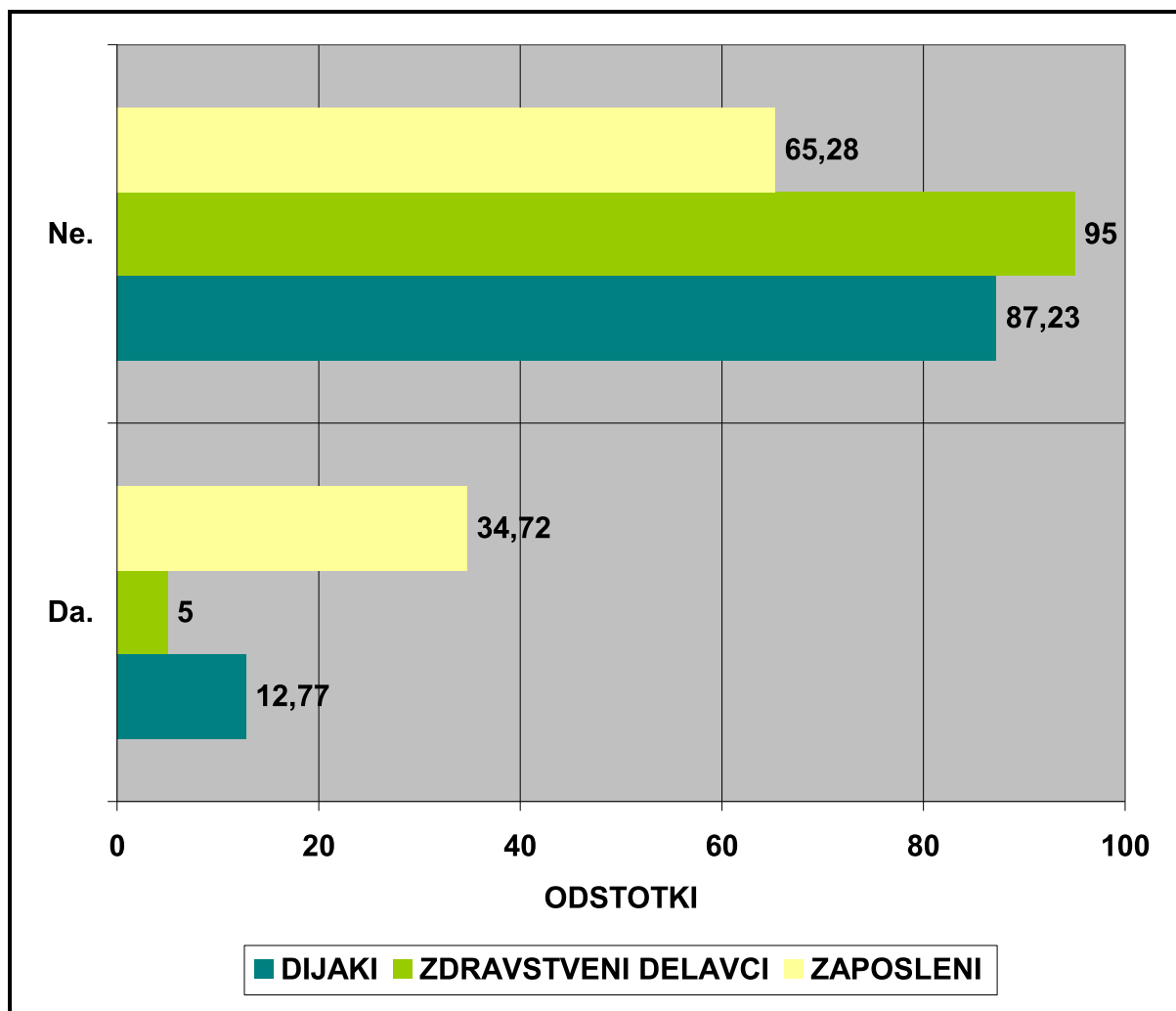
Tabela 38: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.	
	ŠT.	%	ŠT.	%
BN				
M	0	0	4	100
Ž	2	10	18	90
SKUPAJ	2	8,33	22	91,67
SMS, TZN				
M	0	0	6	100
Ž	1	4	24	96
SKUPAJ	1	3,22	30	96,78
DMS, DZN				
M	0	0	0	0
Ž	0	0	5	100
SKUPAJ	0	0	5	100

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 39: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem? (zaposleni)

	Da.		Ne.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%
M	2	33,33	4	66,67
Ž	10	52,63	9	47,37
SKUPAJ	12	48	13	52
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	20	4	80
Ž	9	36	16	64
SKUPAJ	10	33,33	20	66,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0
Ž	1	20	4	80
SKUPAJ	1	20	4	80
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	1	100
Ž	2	18,18	9	81,82
SKUPAJ	2	16,67	10	83,33

Graf 13: Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem?

Večina anketiranih ne pozna osebe z avtizmom. Najvišji odstotek tistih, ki poznajo koga s to razvojno motnjo, je med zaposlenimi (34,72 odstotkov).

14. Kje ste o avtizmu največ slišali?

Tabela 40: Kje ste o avtizmu največ slišali? (dijaki)

	Doma.		Med sovrstniki, prijatelji.		V osnovni, srednji šoli.		Preko medijev (TV, časopis).		Ne vem kaj je avtizem.		Drugo.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	3,45	0	0	1	3,45	5	17,24	22	75,86	0	0
Ž	3	5,17	1	1,72	3	5,17	13	22,41	36	62,08	2	3,45
SKUPAJ	4	4,60	1	1,15	4	4,60	18	20,69	58	66,66	2	2,30
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	4	20	5	25	11	55	0	0
Ž	1	1,52	2	3,03	4	6,06	12	18,18	47	71,21	0	0
SKUPAJ	1	1,16	2	2,33	8	9,30	17	19,77	58	67,44	0	0
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	2	10,53	7	36,84	10	52,63	0	0
Ž	2	3,85	3	5,77	9	17,31	13	25	25	48,07	0	0
SKUPAJ	2	2,82	3	4,23	11	15,48	20	28,17	35	49,30	0	0
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	4,55	1	4,55	7	31,81	7	31,81	6	27,28	0	0
Ž	0	0	0	0	19	34,55	10	18,18	26	47,27	0	0
SKUPAJ	1	1,30	1	1,30	26	33,77	17	22,08	32	41,55	0	0

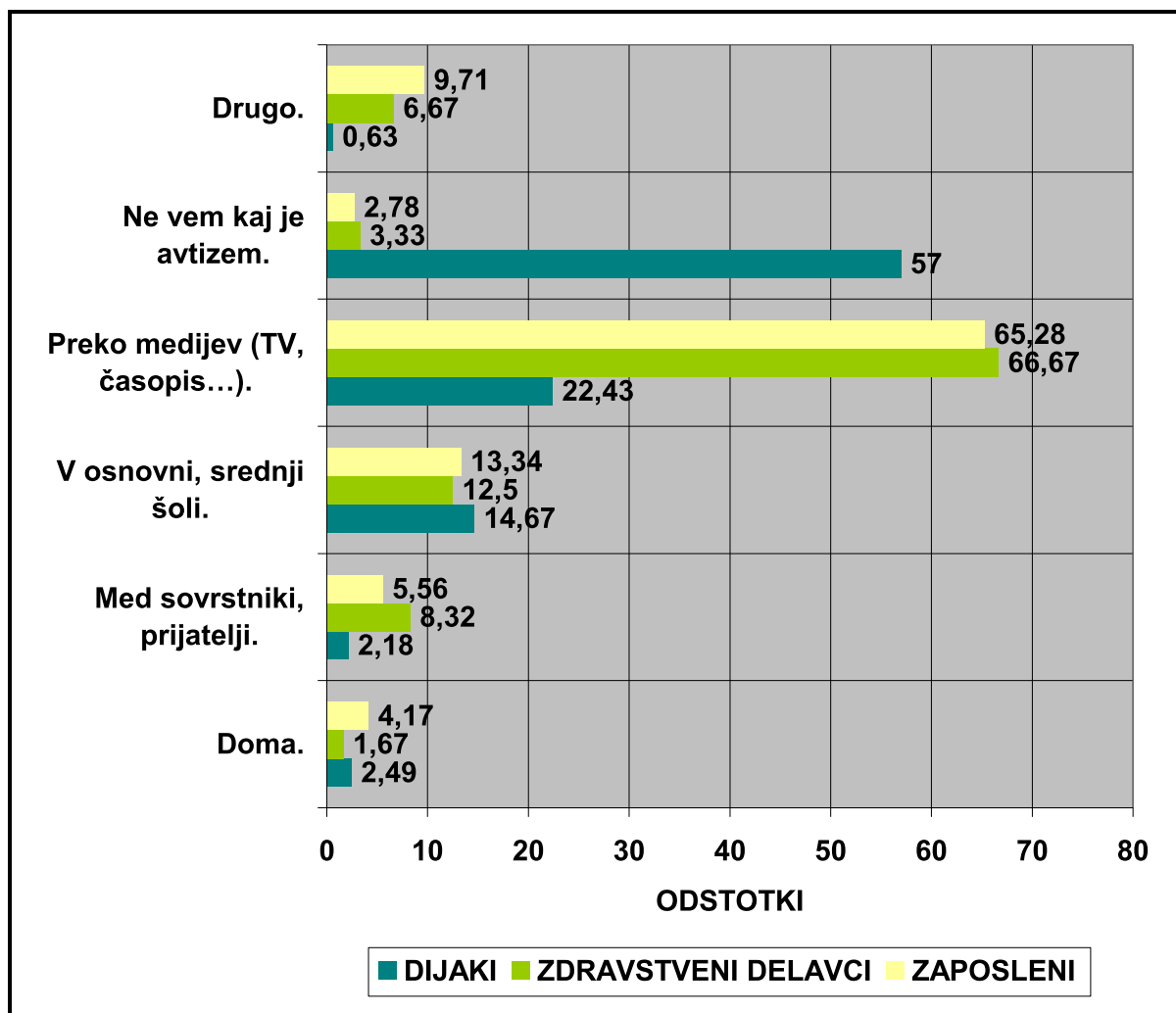
Tabela 41: Kje ste o avtizmu največ slišali? (zdravstveni delavci)

	Doma.		Med sovrstniki, prijatelji.		V osnovni, srednji šoli.		Preko medijev (TV, časopis).		Ne vem kaj je avtizem.		Drugo.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	25	3	75	0	0	0	0
Ž	0	0	3	15	1	5	15	75	0	0	1	5
SKUPAJ	0	0	3	12,5	2	8,33	18	75	0	0	1	4,17
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	2	33,33	3	50	1	16,67	0	0
Ž	0	0	1	4	4	16	18	72	1	4	1	4
SKUPAJ	0	0	1	3,22	6	19,35	21	67,74	2	6,47	1	3,22
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	1	20	1	20	0	0	1	20	0	0	2	40
SKUPAJ	1	20	1	20	0	0	1	20	0	0	2	40

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 42: Kje ste o avtizmu največ slišali? (zaposleni)

	Doma.		Med sovrstniki, prijatelji.		V osnovni, srednji šoli.		Preko medijev (TV, časopis).		Ne vem kaj je avtizem.		Drugo.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	16,67	1	16,67	0	0	3	49,99	0	0	1	16,67
Ž	0	0	1	5,26	5	26,33	10	52,63	1	5,26	2	10,52
SKUPAJ	1	4	2	8	5	20	13	52	1	4	3	12
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	5	100	0	0	0	0
Ž	1	4	1	4	0	0	20	80	0	0	3	12
SKUPAJ	1	3,34	1	3,34	0	0	25	83,33	0	0	3	9,99
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	1	20	0	0	1	20	3	60	0	0	0	0
SKUPAJ	1	20	0	0	1	20	3	60	0	0	0	0
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	1	9,09	2	18,18	6	54,55	1	9,09	1	9,09
SKUPAJ	0	0	1	8,33	3	25	6	50,01	1	8,33	1	8,33

Graf 14: Kje ste o avtizmu največ slišali?

Anketirani (zdravstveni delavci in zaposleni) so v več kot 65 odstotkih o avtizmu izvedeli prav preko medijev, torej preko televizije in časopisov. Le redki (manj kot 5 odstotkov) so se o tem pogovarjali doma. Nekateri pa so o avtizmu slišali tudi kje drugje, na primer dijaki (0,63 odstotka), ki so si ogledali film na temo avtizma ali pa prebrali knjigo. Zdravstveni delavci (6,67 odstotkov) in zaposleni (9,71 odstotkih) so za avtizem slišali med študijem, hkrati pa so si ogledali tudi film na to temo.

15. Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu?

Tabela 43: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? (dijaki)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik						
M	2	6,90	11	37,93	16	55,17
Ž	10	17,24	29	50,00	19	32,76
SKUPAJ	12	13,79	40	45,98	35	40,23
2. letnik						
M	1	5	9	45	10	50
Ž	3	4,55	35	53,03	28	42,42
SKUPAJ	4	4,65	44	51,17	38	44,18
3. letnik						
M	1	5,26	8	42,11	10	52,63
Ž	5	9,62	31	59,62	16	30,76
SKUPAJ	6	8,45	39	54,93	26	36,62
4. letnik						
M	5	22,73	7	31,81	10	45,46
Ž	16	29,09	16	29,09	23	41,82
SKUPAJ	21	27,27	23	29,87	33	42,86

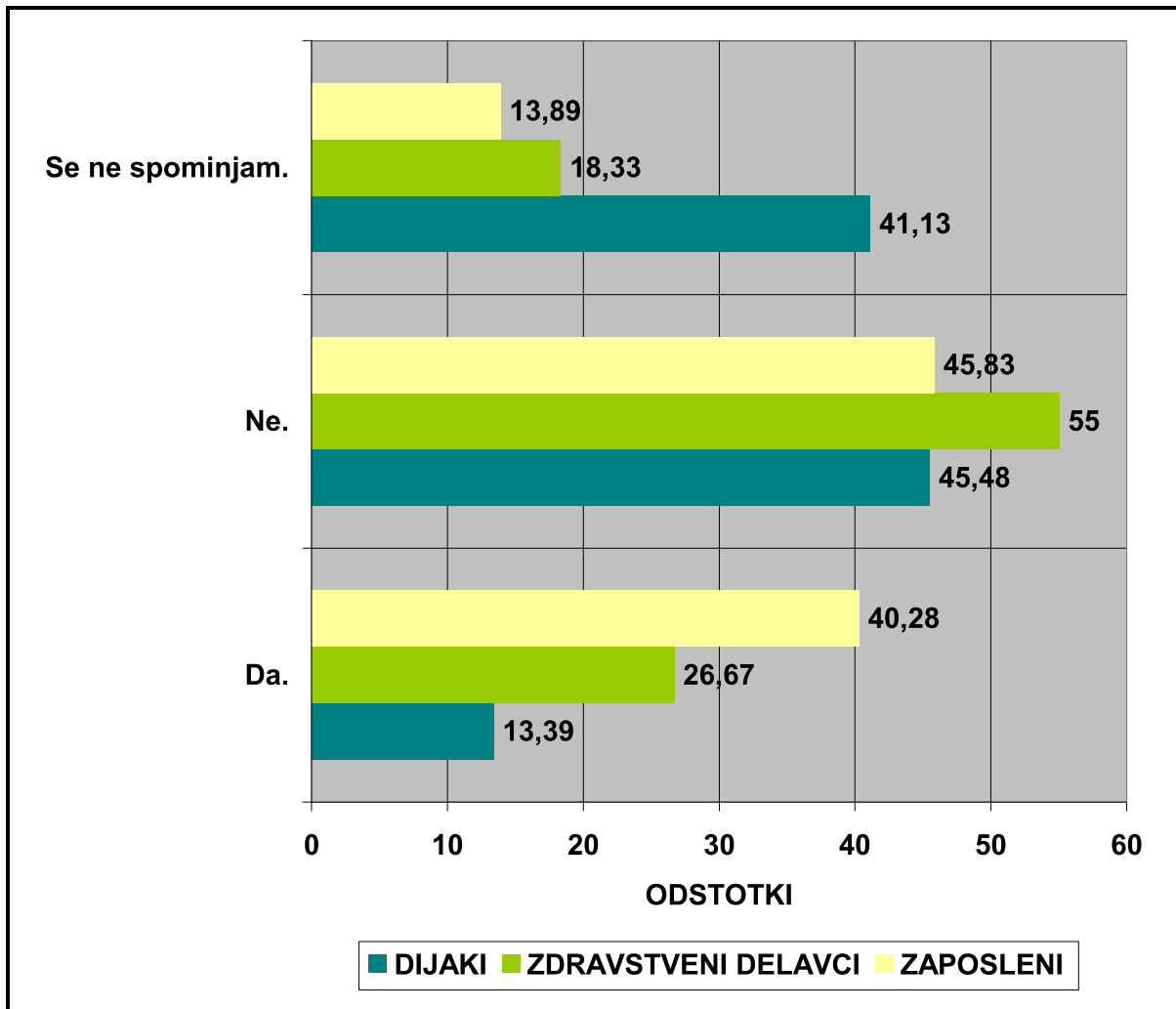
Tabela 44: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN						
M	0	0	3	75	1	25
Ž	5	25	11	55	4	20
SKUPAJ	5	20,83	14	58,34	5	20,83
SMS, TZN						
M	4	66,67	0	0	2	33,33
Ž	5	20	17	68	3	12
SKUPAJ	9	29,03	17	54,84	5	16,13
DMS, DZN						
M	0	0	0	0	0	0
Ž	2	40	2	40	1	20
SKUPAJ	2	40	2	40	1	20

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 45: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu? (zaposleni)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	50	3	50	0	0
Ž	9	47,36	8	42,11	2	10,53
SKUPAJ	12	48	11	44	1	8
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	4	80	1	20
Ž	8	32	13	52	4	16
SKUPAJ	8	26,66	17	56,67	5	16,67
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	3	60	0	0	2	40
SKUPAJ	3	60	0	0	2	40
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	100	0	0	0	0
Ž	5	45,45	5	45,45	1	9,10
SKUPAJ	6	50	5	41,67	1	8,33

Graf 15: Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu?

Večji del anketiranih, kar predstavlja 45,48 odstotkov dijakov, 55 odstotkov zdravstvenih delavcev ter 45,83 odstotkov zaposlenih, se v šoli oz. službi še ni pogovarjalo o avtizmu. Odstotek tistih, ki so se o avtizmu že pogovarjali, je bistveno manjši (13,39 odstotkov dijakov, 26,67 odstotkov zdravstvenih delavcev ter 40,28 odstotkov zaposlenih).

16. Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom?

Tabela 46: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? (dijaki)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	3,45	8	27,59	20	68,96
Ž	17	29,31	11	18,97	30	51,72
SKUPAJ	18	20,69	19	21,84	50	57,47
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	30	6	30	8	40
Ž	20	30,31	6	9,09	40	60,61
SKUPAJ	26	30,23	12	13,95	48	55,82
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	8	42,11	1	5,26	10	52,63
Ž	11	21,15	12	23,08	29	55,77
SKUPAJ	19	26,76	13	18,31	39	54,93
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	18,19	7	31,81	11	50
Ž	21	38,18	5	9,09	29	52,73
SKUPAJ	25	32,48	12	15,55	40	51,97

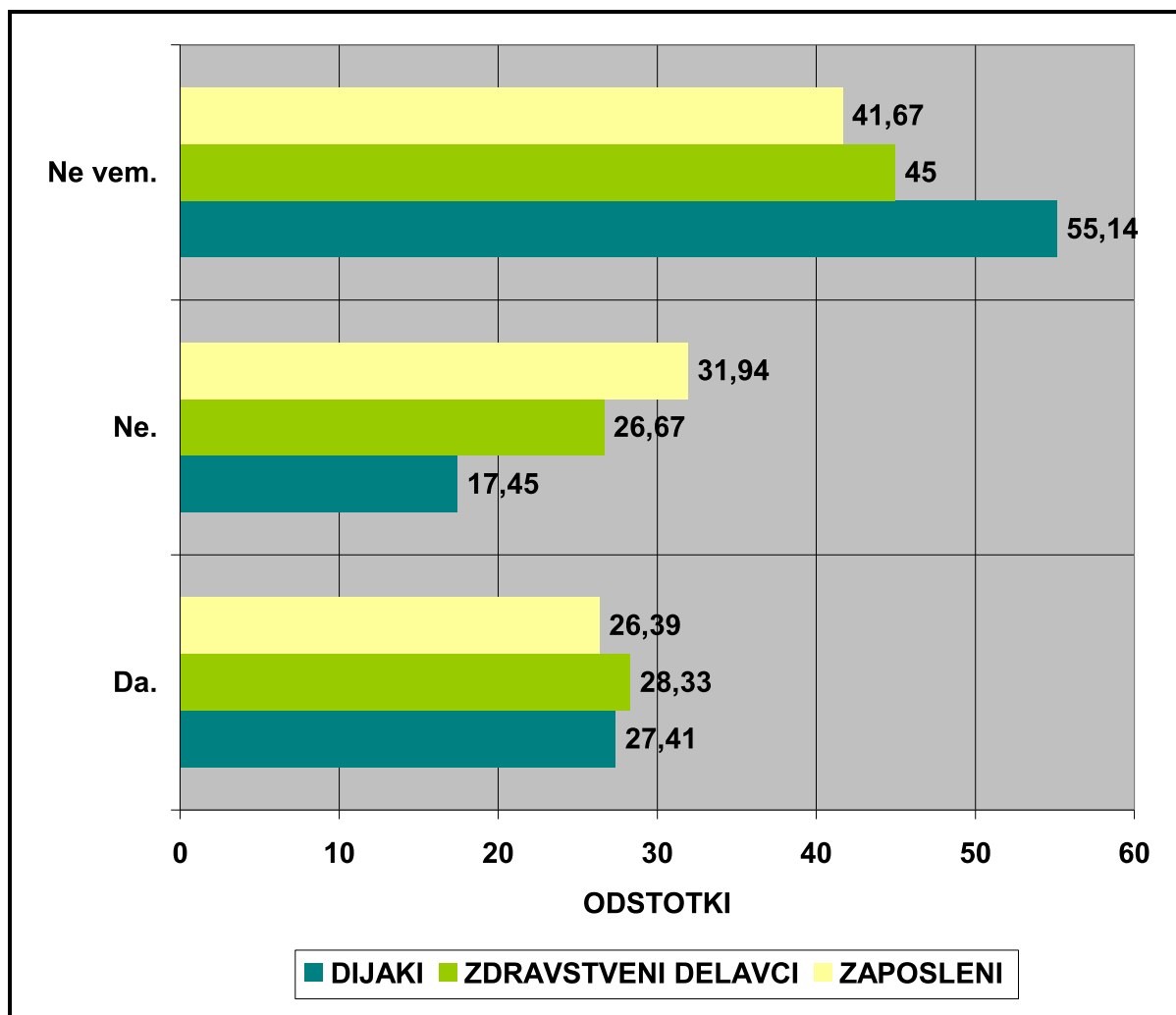
Tabela 47: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	2	50	0	0	2	50
Ž	5	25	6	30	9	45
SKUPAJ	7	29,17	6	25	11	45,83
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	16,67	1	16,67	4	66,66
Ž	8	32	7	28	10	40
SKUPAJ	9	29,03	8	25,81	14	45,16
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	1	20	2	40	2	40
SKUPAJ	1	20	2	40	2	40

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 48: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom? (zaposleni)

Učitelji strok. predm.	Da.		Ne.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	66,66	1	16,67	1	16,67
Ž	7	36,84	6	31,58	6	31,58
SKUPAJ	11	44	7	28	7	28
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	2	40	1	20	2	40
Ž	3	12	10	40	12	48
SKUPAJ	5	16,67	11	36,67	14	46,66
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	2	40	3	60
SKUPAJ	0	0	2	40	3	60
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	100	0	0	0	0
Ž	2	18,18	3	27,27	6	54,56
SKUPAJ	3	25	3	25	6	50

Graf 16: Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom?

Večina anketiranih ne ve, ali bi se odločili za prostovoljno delo pri osebah z avtizmom. Za to delo bi se namreč odločilo le 27,41 odstotkov dijakov, 28,33 odstotkov zdravstvenih delavcev in 26,39 odstotkov zaposlenih.

17. Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom?

Tabela 49: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? (dijaki)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
1. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	3,45	7	24,14	21	72,41
Ž	9	15,52	19	32,76	30	51,72
SKUPAJ	10	11,49	26	29,89	51	58,62
2. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	15	6	30	11	55
Ž	11	16,67	9	13,63	46	69,70
SKUPAJ	14	16,28	15	17,44	57	66,28
3. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	21,05	2	10,53	13	68,42
Ž	4	7,69	11	21,15	37	71,16
SKUPAJ	8	11,27	13	18,31	50	70,42
4. letnik	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	13,64	9	40,91	10	45,45
Ž	8	14,55	12	21,82	35	63,63
SKUPAJ	11	14,29	21	27,27	45	58,44

Tabela 50: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? (zdravstveni delavci)

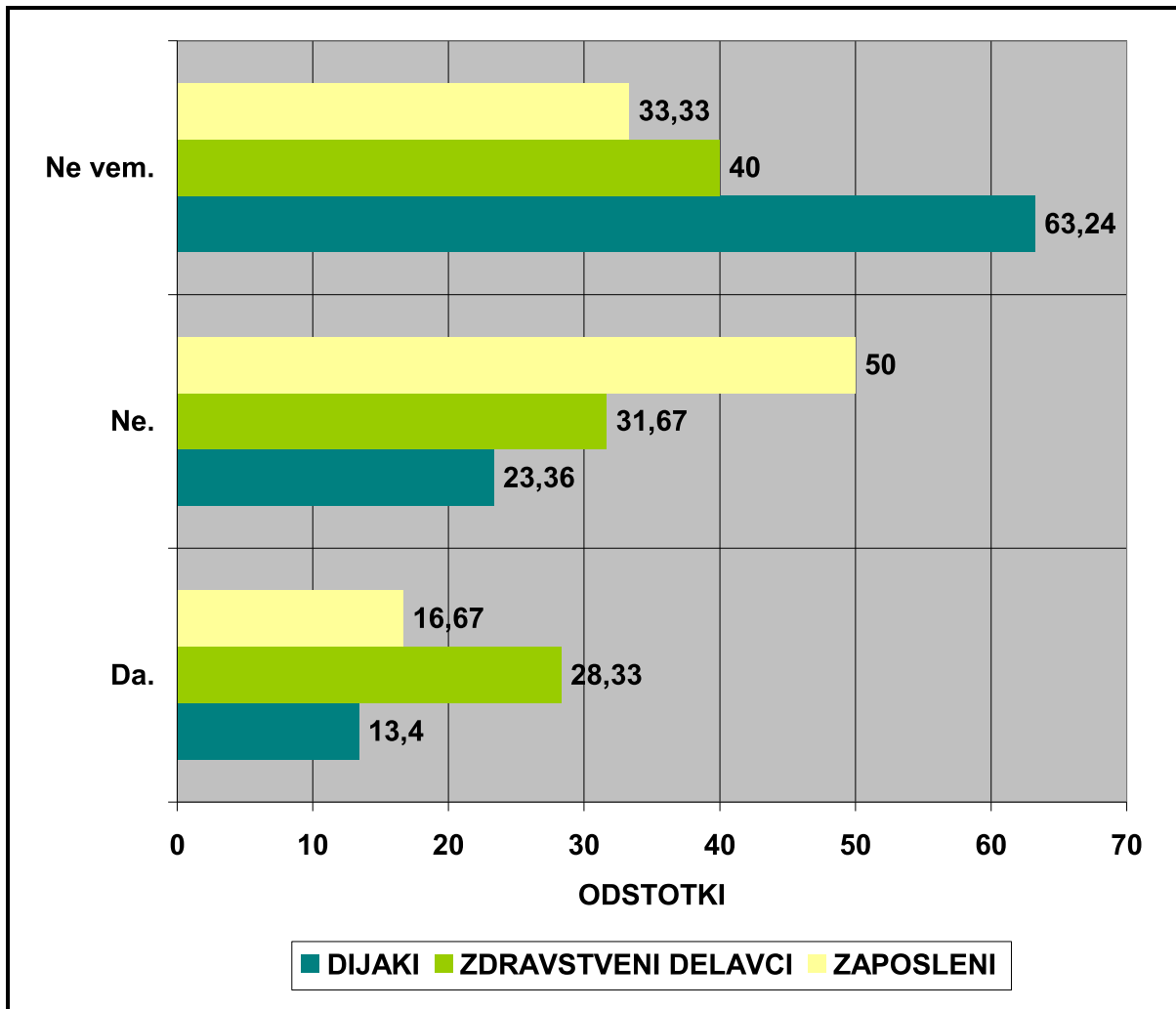
	Da.		Ne.		Ne vem.	
BN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	25	0	0	3	75
Ž	5	25	8	40	7	35
SKUPAJ	6	25	8	33,33	10	41,67
SMS, TZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	50	1	16,67	2	33,33
Ž	6	24	10	40	9	36
SKUPAJ	9	29,04	11	35,48	11	35,48
DMS, DZN	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	2	40	0	0	3	60
SKUPAJ	2	40	0	0	3	60

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 51: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom? (zaposleni)

	Da.		Ne.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	50	1	16,67	2	33,33
Ž	5	26,32	10	52,63	4	21,05
SKUPAJ	8	32	11	44	6	24
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	20	1	20	3	60
Ž	2	8	16	64	7	28
SKUPAJ	3	10	17	56,67	10	33,33
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	3	60	2	40
SKUPAJ	0	0	3	60	2	40
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	1	100
Ž	1	9,10	5	45,45	5	45,45
SKUPAJ	1	8,33	5	41,67	6	50

Graf 17: Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom?

Iz grafa lahko razberemo, da bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom v največjem odstotku zdravstveni delavci (28,33 odstotkov), kar polovica, torej 50 odstotkov zaposlenih, pa se poklicno ne bi ukvarjalo z avtističnimi ljudmi. Dijaki se v 63,24 odstotkih ne morejo odločiti, ali bi se lahko poklicno ukvarjali z avtističnimi ljudmi.

18. Ali sprejmete v svojo družbo »drugačne« ljudi?

Tabela 52: Ali sprejmete v svojo družbo »drugačne« ljudi? (dijaki)

	Da.		Ne.	
	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik				
M	27	93,10	2	6,90
Ž	55	94,83	3	5,17
SKUPAJ	82	94,25	5	5,75
2. letnik				
M	15	75	5	25
Ž	57	86,36	9	13,64
SKUPAJ	72	83,72	14	16,28
3. letnik				
M	17	89,47	2	10,53
Ž	48	92,31	4	7,69
SKUPAJ	65	91,55	6	8,45
4. letnik				
M	19	86,36	3	13,64
Ž	51	92,73	4	7,27
SKUPAJ	70	90,91	7	9,09

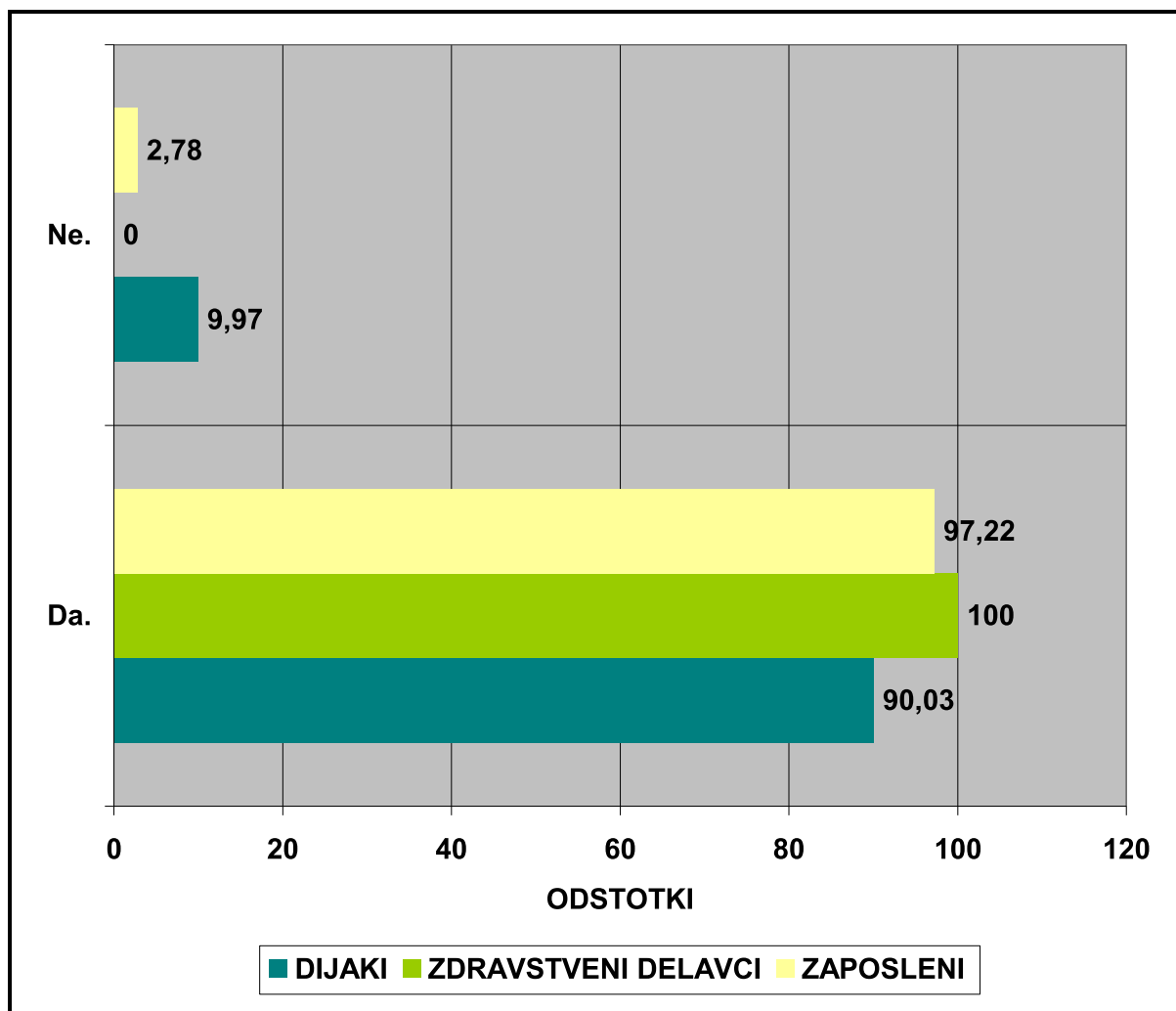
Tabela 53: Ali sprejmete v svojo družbo »drugačne« ljudi? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.	
	ŠT.	%	ŠT.	%
BN				
M	4	100	0	0
Ž	20	100	0	0
SKUPAJ	24	100	0	0
SMS, TZN				
M	6	100	0	0
Ž	24	100	0	0
SKUPAJ	31	100	0	0
DMS, DZN				
M	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 54: Ali sprejemate v svojo družbo »drugačne« ljudi? (zaposleni)

	Da.		Ne.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%
M	6	100	0	0
Ž	17	89,47	2	10,53
SKUPAJ	23	92	2	8
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%
M	5	100	0	0
Ž	25	100	0	0
SKUPAJ	30	100	0	0
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0
Ž	5	100	0	0
SKUPAJ	5	100	0	0
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	100	0	0
Ž	11	100	0	0
SKUPAJ	12	100	0	0

Graf 18: Ali sprejemate v svojo družbo »drugačne« ljudi?

Iz grafa lahko vidimo, da bi večina (več kot 90 odstotkov) anketiranih v svojo družbo sprejela »drugačne« ljudi.

19. Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole?

Tabela 55: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? (dijaki)

	Da.		Ne.		Samo nekateri.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
M	0	0	2	6,90	2	6,90	25	86,20
Ž	2	3,45	17	29,31	2	3,45	37	63,79
SKUPAJ	2	2,30	19	21,84	4	4,60	62	71,26
2. letnik								
M	1	5	3	15	2	10	14	70
Ž	5	7,58	7	10,61	4	6,06	50	75,75
SKUPAJ	6	6,97	10	11,63	6	6,97	64	74,43
3. letnik								
M	0	0	4	21,05	2	10,53	13	68,42
Ž	4	7,69	16	30,77	6	11,54	26	50
SKUPAJ	4	5,63	20	28,17	8	11,27	39	54,93
4. letnik								
M	4	18,19	4	18,19	4	18,19	10	45,43
Ž	1	1,82	9	16,36	8	14,55	37	67,27
SKUPAJ	5	6,49	13	16,87	12	15,57	47	61,04

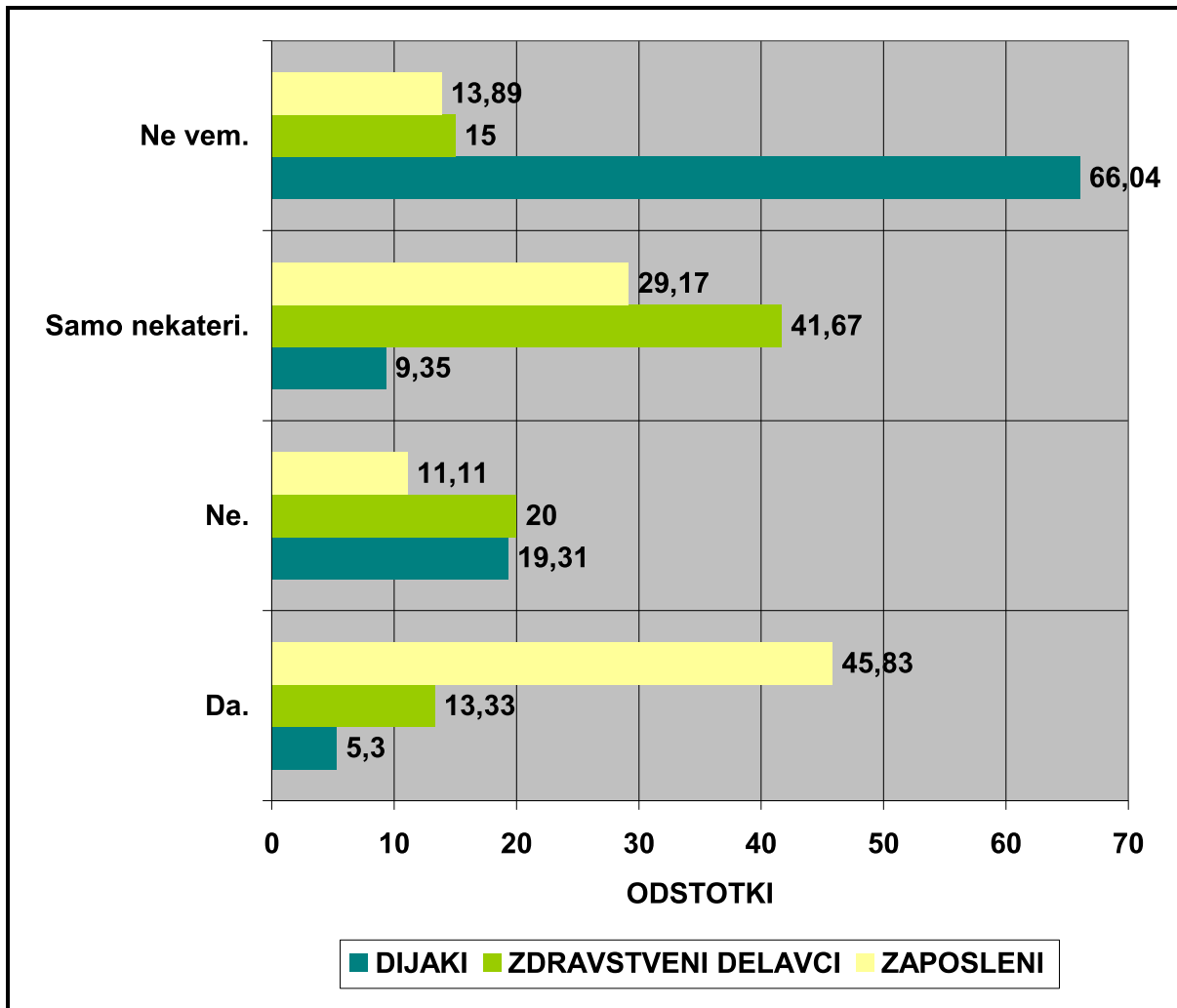
Tabela 56: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? (zdravstveni delavci)

	Da.		Ne.		Samo nekateri.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN								
M	1	25	1	25	2	50	0	0
Ž	4	20	3	15	11	55	2	10
SKUPAJ	5	20,83	4	16,67	13	54,17	2	8,33
SMS, TZN								
M	2	33,33	1	16,67	2	33,33	1	16,67
Ž	6	24	7	28	6	24	6	24
SKUPAJ	8	25,81	8	25,81	8	25,81	7	22,57
DMS, DZN								
M	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	1	20	0	0	4	80	0	0
SKUPAJ	1	20	0	0	4	80	0	0

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 57: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole? (zaposleni)

	Da.		Ne.		Samo nekateri.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	4	66,66	1	16,67	1	16,67	0	0
Ž	9	47,37	2	10,53	6	31,58	2	10,52
SKUPAJ	13	52	3	12	7	28	2	8
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	3	60	2	40	0	0	0	0
Ž	12	48	2	8	10	40	1	4
SKUPAJ	15	50	4	13,34	10	33,33	1	3,33
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	3	60	0	0	1	20	1	20
SKUPAJ	3	60	0	0	1	20	1	20
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	1	100
Ž	2	18,18	1	9,09	3	27,27	5	45,46
SKUPAJ	2	16,67	1	8,33	3	25	6	50

Graf 19: Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole?

Večina zaposlenih (45,83 odstotkov) meni, da so otroci z avtizmom sprejeti v navadne šole. Večina dijakov (66,04 odstotkov) pa ne ve, da se lahko tudi otroci z avtizmom šolajo v navadne šolah. Na to vprašanje je največ pravih odgovorov bilo s strani zdravstvenih delavcev (41,67 odstotkov).

20. Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji?

Tabela 58: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? (dijaki)

	Okoli tisoč.		Okoli dva tisoč.		Okoli tri tisoč.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
1. letnik								
M	0	0	1	3,45	0	0	28	96,55
Ž	4	6,90	1	1,72	2	3,45	51	87,93
SKUPAJ	4	4,60	2	2,30	2	2,30	79	90,80
2. letnik								
M	0	0	2	15	2	15	16	70
Ž	3	4,55	1	1,52	0	0	62	93,93
SKUPAJ	3	3,49	3	3,49	2	2,32	78	90,70
3. letnik								
M	2	10,53	0	0	1	5,26	16	84,21
Ž	5	9,62	1	1,92	1	1,92	45	86,54
SKUPAJ	7	9,86	1	1,41	2	2,82	61	85,91
4. letnik								
M	3	13,64	2	9,09	1	4,55	16	72,72
Ž	5	9,09	0	0	0	0	50	90,91
SKUPAJ	8	10,39	2	2,60	1	1,30	66	85,71

Tabela 59: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? (zdravstveni delavci)

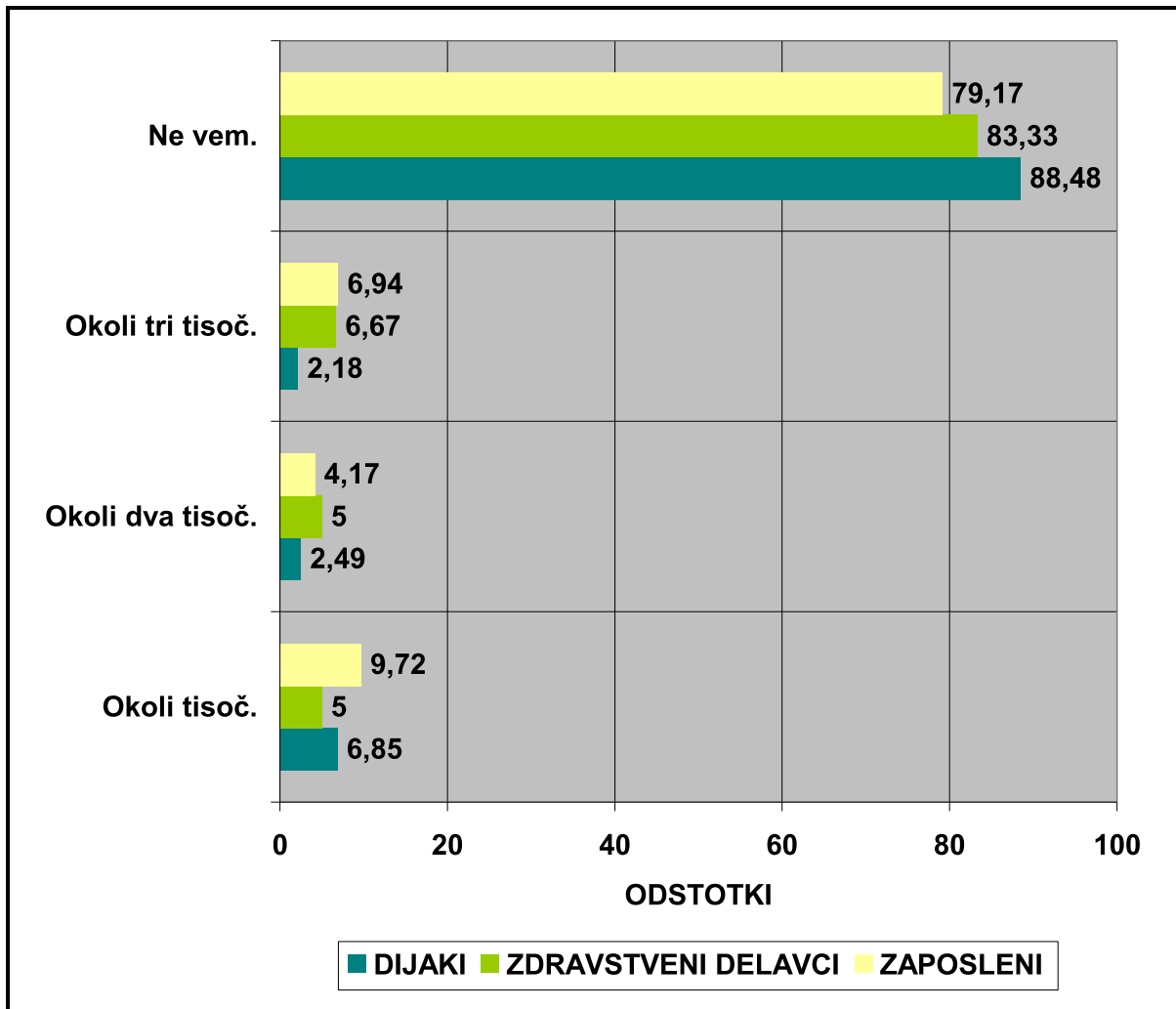
	Okoli tisoč.		Okoli dva tisoč.		Okoli tri tisoč.		Ne vem.	
	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
BN								
M	0	0	1	25	0	0	3	75
Ž	0	0	0	0	2	10	18	90
SKUPAJ	0	0	1	4,17	2	8,33	21	87,50
SMS, TZN								
M	1	16,67	0	0	0	0	5	83,33
Ž	2	8	2	8	2	8	19	76
SKUPAJ	3	9,68	2	6,45	2	6,45	24	77,42
DMS, DZN								
M	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	0	0	0	0	5	100
SKUPAJ	0	0	0	0	0	0	5	100

Raziskovalna naloga Kaj vemo o razvojni motnji avtizem?

Tabela 60: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji? (zaposleni)

	Okoli tisoč.		Okoli dva tisoč.		Okoli tri tisoč.		Ne vem.	
Učitelji strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	2	33,33	0	0	0	0	4	66,67
Ž	3	15,79	1	5,26	1	5,26	14	73,69
SKUPAJ	5	20	1	4	1	4	18	72
Učitelji sploš. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	1	20	0	0	0	0	4	80
Ž	1	4	0	0	4	16	20	80
SKUPAJ	2	6,66	0	0	4	13,32	24	79,93
Učitelji sploš. in strok. predm.	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	0	0
Ž	0	0	2	40	0	0	3	60
SKUPAJ	0	0	2	40	0	0	3	60
Drugo	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
M	0	0	0	0	0	0	1	100
Ž	0	0	0	0	0	0	11	100
SKUPAJ	0	0	0	0	0	0	12	100

Graf 20: Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji?

O tem, koliko avtističnih otrok imamo v Sloveniji, vedo vsi anketirani precej malo. Na vprašanje je z odgovorom ne vem odgovorilo 88,48 odstotkov dijakov, 83,33 odstotkov zdravstvenih delavcev ter 79,17 odstotkov zaposlenih.

3.5 INTERVJU

V času izdelave raziskovalne naloge se mi je ponudila priložnost, da izvedem intervju z gospo mag. Mileno Križnik Golavšek, ki dela na osnovni šoli Glazija. Ker je gospa v stiku z otroki, ki imajo avtizem, sem menila, da bom lahko od nje pridobila koristne informacije na to temo. Intervju sem izvedla 23. 1. 2010, kjer sem gospe postavila trinajst vprašanj.

1. S kakšnimi oblikami avtizma se srečujete Vi na vašem delovnem mestu? Kako se med sabo razlikujejo?

Pri nas se šolajo otroci, ki imajo primarno primanjkljaje na intelektualnem področju, zato v diagnostiki govorimo o motnji v duševnem razvoju. Seveda so tudi naši otroci z avtizmom precej različni med seboj.

2. Kako bi Vi s svojimi besedami opisali razvojno motnjo avtizem?

Danes vemo, da je avtizem razvojno nevrološka motnja oziroma spekter motenj, ki se pri posamezniku odražajo z odstopanjem na področju govora in komunikacije, socializacije, pri skrbi zase in v vedenju. Posamezni otroci imajo odstopanje na področju komunikacije (zelo malo govorijo ali sploh ne govorijo), drugi so izjemno senzorno občutljivi, posamezni avtoagresivni, pri večini naših otrok pa se odstopanja v njihovem celostnem funkcioniranju medsebojno prepletajo, tako da govorimo o paleti, spektru motenj...

3. Kakšni so znaki avtizma? Kateri so najizrazitejši, najpogostejši?

V grobem se znaki avtizma kažejo v odstopanju na področju socialne interakcije in komunikacije in na področju mišljenja. Seveda pa ima vsak otrok z avtizmom svoje posebnosti in tudi sposobnosti...

4. Kašna je Vaša teorija, kako se razvije avtizem? Zakaj so nam vzroki tako nepoznani?

Nimam svoje teorije. Ne vem. Pravzaprav o teorijah ne razmišljam. Vsak otrok z avtizmom je tako drugačen, da preprosto ni mogoče najti skupnega imenovalca. O vzrokih za avtizem je v teorijah veliko napisanega. Od davnega leta 1943, ko je Kanner prvič opisal znake avtizma, pa do danes, se je veliko spremenilo... V zadnjih letih, ko je svet ena sama vas, smo priča bogatim spoznanjem na področju molekularne genetike in nevrobiologije. Morda v prihodnje prav s pomočjo znanosti razbijemo mistifikacijo, ki se žal še vedno pleče tudi okrog avtizma, predvsem zaradi nepoznavanja.

5. Kakšne metode lajšanja avtizma uporabljate Vi? Katere so najbolj uspešne?

Osnovni cilj naših metod je specialno pedagoško delo, ki zajema pridobivanje socialnih veščin, razvoj govornih sposobnosti in mišljenja. Pri načrtovanju dela oziroma izbiri metode pa je seveda zelo pomembno, kolikšen je intelektualni potencial otroka, ta namreč narekuje tudi izbiro metode. Ponujamo metodo PECS, ABA, TEACCH, hipoterapijo in seveda logopedsko obravnavo.

6. Ste se udeležili letošnjega festivala avtizma? Če ste se ga, kako je potekal, kaj se je dogajalo, ste izvedeli kaj novega?

Sama osebno se festivala nisem udeležila. So se pa festivala udeležile mlajše sodelavke, ki so na začetku svoje strokovne poti. Njihov vtis je, da je bil festival prvotno namenjen laični javnosti, bolj »zunanji« prepoznavnosti... Moram povedati, da pa se mi sam naslov festivala Kultura avtizma – mit ali dejstvo? zdi dosti posrečeno izbran...

7. Zakaj avtizem po Vašem mnenju še vedno ni tako zelo poznan?

Ne bi mogla reči, da avtizem danes ni poznan. Ravno nasprotno, v zadnjih letih se o njem govori in piše praktično dnevno... V revijalnem tisku imamo precej poljudno napisanih člankov, v strokovnih krogih se objavljajo nova in nova spoznanja o avtizmu, celo v leposlovju najdemo kar nekaj knjig, izdanih v zadnjih letih, o omenjeni tematiki... Haddonov roman Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa je bil pred časom obvezno maturitetno branje... Ne, avtizem ni več tako nepoznan.

8. Veste še za kakšne druge zdravstvene težave, s katerimi se srečujejo ljudje z avtizmom? So izpostavljeni še večjemu tveganju za razna obolenja?

Ni mi znano, da bi bilo pri osebah z avtizmom tveganje za razvoj drugih obolenj večje kot sicer v »normalni« populaciji. Otroci, s katerimi sem delala in delam in so vodeni kot osebe z avtizmom, so praviloma zelo zdravi, utrjeni, zlepa se jih ne lotijo ne bakterije ne virusi... Seveda pa resnega študijskega vpogleda v zdravstveno stanje populacije oseb z avtizmom nimam, to bi bilo vprašanje za zdravnike.

9. Zakaj ste se odločili za to delo, ki ga opravljate?

Rada imam otroke, rada imam otroke po duši (in to otroci z avtizmom zagotovo so...) Sama se še vedno, kljub letom, kdaj pa kdaj zatečem v otroški svet... Svet otroka je drugačen od sveta odraslega. Morda zato?!

10. Kakšne izobraževalne programe za otroke z avtizmom ponujate pri vas?

Otroci z avtizmom se pri nas usmerjajo v dva programa. V t. i. program z nižjim izobraževalnim standardom (šola) in v program OVI (oddelek vzgoje in izobraževanja). Usmeritev je odvisna od intelektualnih sposobnosti posameznega otroka in spodbud s strani primarne družine.

11. Ali se osebe z avtizmom zavedajo tega, da so drugačni?

To bi morala vprašati njih. Sicer pa je vsak človek z ali brez avtizma takšen kot vsi drugi, takšen kot večina drugih ljudi... In tudi takšen kot nihče drug - torej drugačen.

12. Kakšne stvari vznemirjajo osebe z avtizmom, kako se obnašajo pri vas v šoli, v družbi in kako se pogovarjajo s svojci in tujci?

Vsakega posameznega otroka z avtizmom vznemirja kaj drugega. Posamezni otrok se npr. boji najmanjšega hrupa, posamezni določenih predmetov, prostorov... Obstaja trditev, da je otroke z avtizmom strah povsem običajnih stvari in obratno, da otrok z avtizmom ni strah dejanskih nevarnosti.

13. Ali imate kakšne informacije o vaših nekdanjih učencih? Se zaposlujejo in imajo svoje družine?

Vedenja naših otrok z avtizmom ne morem postaviti pod skupni imenovalec. So pa praviloma kar vsi otroci z avtizmom manj družabni – igrajo se sami zase, egocentrično... Ne navezujejo stika z vrstniki ali pa je ta kontakt zelo specifičen... Posamezni otroci čustveno burno reagirajo na, za nas, povsem običajne dražljaje ipd. Tudi svoje želje, potrebe, stiske izražajo otroci z avtizmom na različne načine... Posamezni otroci pri nas ne govorijo. Posamezni uporabljajo enozložne povedi, tudi svojevrsten govor, ki ga ponavadi najožji družinski člani največkrat zelo dobro razumejo, širše okolje pa ne... Imamo pa tudi otroke, ki govorijo veliko, imajo bogat besedni zaklad, kjer misel dobesedno prehiteva povedano, čeravno pravih smiselnih povezav v povedanem ni...

Pred desetletjem in več nazaj, v času, ko se o avtizmu pri nas še res ni govorilo, smo imeli otroka, ki je uspešno končal šolanje v prilagojenem programu in celo nadaljeval šolanje v t. i. »večerni šoli«. Ali se je kot odrasel uspel zaposliti ali ne, tega pa ne vem... Imeli smo tudi otroka, ki je prav tako končal šolanje, kasneje pa se je vključil v VDC (varstveno delovni center). Žal osebe z avtizmom še vedno pri nas nimajo veliko možnosti za zaposlitev... Pri tem je treba priznati, da je naša družba precej trda, toga... Sama si želim, da bi država, ki ima prva vzvode moči, postorila kaj v tej smeri. Za vsakega človeka, tudi za osebo z avtizmom, je najpomembneje, da ima pristen občutek sprejetosti, pripadnosti, koristi... Edino to šteje. To doprinese h kakovosti sobivanja v skupnosti. Sama osebno ne poznam osebe z avtizmom, ki bi si ustvarila družino.

3.6 ŠTUDIJA PRIMERA

Ko se bila še majhna, sem redno, vsak teden, obiskovala uro pravljic v naši občinski knjižnici. Zelo rada sem prisluhnila prijazni gospe, ki nam je različne pravljice znova in znova prebirala z navdušenjem v glas. Seveda, zakaj pa ne, ko smo jo pa otroci tako radi poslušali.

Nekega dne pa je zanimanje v meni vzbudila prav posebna deklica, ki je, prav tako kot jaz, prišla na uro pravljic. Sedela je na blazini nasproti mene, se zelo na glas pogovarjala sama s sabo. Nekaj časa je sedela čisto pri miru, že naslednji trenutek pa je skakala po knjižnici in ni dala miru. Zdelo se mi je res nadležna in nikakor nisem mogla razumeti knjižničarke, zakaj ji dovoli početi takšne neumnosti. Deklica ji je kar naprej segala v besedo, vendar nikakor nisem mogla razvozlati, kaj hoče povedati. Knjižničarka pa jo je očitno razumela, saj ji je na vsako vprašanje potrpežljivo odgovorila in jo pogledala v oči, vendar ji deklica pogleda ni vrnila. Nadaljevala je pogovor sama s seboj. Takrat seveda njenega vedenja nisem razumela.

Minilo je vsaj 10 let od tega, ko se mi je ta dogodek vtisnil v spomin. Za izdelavo raziskovalne naloge o avtizmu sem se odločila zgolj na podlagi reklame, ki sem jo videla na televiziji. Reklama govori o tem, da je treba dati priložnost vsem ljudem, tudi tistim z avtizmom. To je v meni vzbudilo zanimanje, zato sem začela raziskovati

na tem področju, saj se mi do takrat še sanjalo ni, kaj je to avtizem. Velika zahvala gre mojemu mentorju g. Petru Čepinu Tovorniku, ki mi je omogočil vzpostaviti stik z gospo mag. Mileno Križnik Golavšek, katera mi je priskrbela nekaj nepozabnih trenutkov na osnovni šoli Glazija, kjer sem lahko otroke z avtizmom osebno spoznala. In kje je povezava z zgodbo iz otroštva?

V OŠ Glazija sem spoznala tri otroke z avtizmom, ki so si bili med seboj zelo različni. Dva fanta in ena deklica. Deklico sem kaj kmalu prepoznala, saj je bila tista, katere vedenja v knjižnici nisem razumela. Takoj mi je postalo jasno, zakaj se je pri uri pravljic tako obnašala, kot se je. Z njo sem šla k logopedinji, ki ji je pomagala z izgovorjavo besed. Ko sem jo tako poslušala, sem se takoj spomnila njenega govora v knjižnici. Razlika je bila očitna. Deklica je zelo napredovala. Ugotovitev me je napolnila z optimizmom, v oči so mi stopile solze sreče, vendar sem jih prepričljivo zadržala, saj nisem vedela, kako bi se deklica odzvala, če bi me slučajno videla jokati. Takšne izkušnje se ne da opisati z besedami. Takrat je vsakršen dvom o izdelavi te raziskovalne naloge izginil.

Priznam, da sem kar malo jezna nase, saj sem takrat v knjižnici na tihem obtoževala deklico, kako se lahko tako vede. Vendar sem bila takrat samo otrok. Danes pa sem prepričana, da to počne veliko, veliko ljudi, mojih vrstnikov, saj živimo v času, ko so obnašanje, govor, kretnje telesa, hoja, oblačenje in vse druge nepomembne stvari postale še kako pomembne. S to raziskovalno nalogo bi rada opozorila svoje sovrstnike, pa tudi odrasle, da smo ljudje različni, drugačni in da nimamo nikakršne pravice obsojati drugačnih od nas, konec koncev so le ljudje, tako kot mi.

Ravno mi, mi vsi, bi morali biti zmožni nudi pomoč drugačnim, pa se bojim, da tega nismo sposobni.

Pa se vprašajmo, ali so drugačni tisti, ki živijo življenje z vsem srcem, uživajo v svojem svetu, pa kljub temu cenijo ostale ljudi, ali smo drugačni mi, mi, ki ne znamo pomagati človeku v stiski.

3.5 RAZPRAVA

Uradni podatki v zahodnem, razvitem svetu kažejo, da ima eden izmed 100 današnjih otrok več ali manj avtističnih znakov. V primerjavi izpred dvajsetih let, ko je bilo zaznati kvečjemu en primer na 1000 otrok, je to skoraj neverjeten preskok – torej dvajsetkrat več. (4) Kljub temu, pa je razvojna motnja še dandanes v kar nekaj državah skoraj nepoznana. Pri nas se znanje o njej počasi širi.

V prvih letnikih je avtizem skoraj nepoznan, saj kar 51,72 odstotkov anketiranih ni vedelo, kaj avtizem sploh je. Spodbuden pa je podatek, da se znanje v naslednjih letnikih boljša, saj v drugih letnikih avtizma ne pozna 50 odstotkov anketiranih, v tretjih letnikih 15 odstotkov, v četrth letnikih pa 16 odstotkov anketiranih. Na te rezultate seveda vpliva tudi učna snov, ki jo dijaki obravnavajo pri pouku, pa vendar so podatki precej zadovoljivi.

Pri zdravstvenih delavcih je razvojna motnja seveda dobro poznana, zato se med njimi ni našel niti eden, ki ne bi vedel, kaj avtizem je.

Tudi učitelji so kar dobro informirani, saj so razen učiteljev strok. predm. v 5,26 odstotkih, ter drugih zaposlenih v 18,18 odstotkih, vsi vedeli, kaj je avtizem.

Kdo pa je prvi opisal avtizem, ve le malo dijakov. V prvih letnikih le 1,14 odstotkov, v drugih le 1,16 odstotkov, v tretjih letnikih nihče, v četrth letnikih pa 2,60 odstotkov. Res, da je to razmeroma nepomemben podatek, zato se mi le-ta ugotovitev ne zdi tako kritična, kljub temu pa bi lahko vsaj tretji in četrti letniki zvedeli kakšno informacijo avtizmu več.

Med zdravstvenimi delavci je Leo Kanner, ki je prvi opisal avtizem, malo bolje poznan, pozna ga namreč 29,17 odstotkov BN, 35,48 odstotkov SMS oz. TZN in 100 odstotkov DMS oz. DZN.

Učitelji pa o njem prav tako niso dobro informirani, saj ga pozna le 12 odstotkov učiteljev strok. predmetov, 20 odstotkov učiteljev sploš. predmetov, 60 odstotkov učiteljev sploš. in stork. predmetov ter 16,97 drugih zaposlenih. To se mi zdi kar rahlo zaskrbljujoče, saj bi moral biti Leo Kanner med učitelji vsaj tako dobro poznan, kot je med zdravstvenimi delavci. Res pa je, da vsi učitelji v času izobraževanja niso poslušali zdravstvenih vsebin s področja avtizma in je njihovo znanje verjetno posledica splošne razgledanosti.

To, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma, ve zelo malo dijakov, nekateri so celo prepričani, da to ni oblika avtizma. Na vprašanje je pravilno odgovorilo le 12,64 odstotkov dijakov iz prvega letnika, 13,95 odstotkov dijakov iz drugega letnika, 19,72 odstotkov dijakov iz tretjega letnika ter 16,88 odstotkov dijakov iz četrtega letnika.

Med zaposlenimi pa jih kar nekaj ve, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma, in sicer 54,17 odstotkov BN, 58,06 odstotkov SMS oziroma TZN ter 40 odstotkov DMS oz. DZN.

Velika večina učiteljev pa prav tako ne ve, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma. Zanimiv se mi zdi podatek, da je teh, ki tega ne ve, več med učitelji strok. predmetov, in sicer kar 66 odstotkov, medtem ko jih je med učitelji sploš. predmetov le 46,67 odstotkov. Največ (66,67 odstotkov) pa je tistih drugih zaposlenih, ki ne ve, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma. Zanimivo pa je to, da je število drugih zaposlenih, ki ne vedo, da je Aspergerjev sindrom oblika avtizma, večje od števila učiteljev strok. predm. za samo 0,67 odstotka.

Znanje o tem, kdaj se avtizem ponavadi pojavi, z višjimi letniki spet spodbujajoče narašča. Med prvimi letniki je takšnih, ki vedo, da se to ponavadi zgodi v otroštvu le 37,93 odstotkov, medtem ko je v četrtem letniku takšnih kar 49,35. To se mi zdi seveda nadvse obetavno, saj to pomeni, da bo tudi tistih 37,50 odstotkov nekaj let kasneje zavedalo dejstva, da se to zgodi že v otroštvu in, da se bo znanje o tem prenašalo naprej.

Med zaposlenimi pa so takšna dejstva seveda dobro poznana. Le 12,90 odstotkov SMS oz. TZN ter 4,17 odstotkov BN jih ni vedelo, da se to zgodi že v otroštvu.

Prav tako je tudi pri učiteljih. V oči pa mi je padel podatek, da je to dejstvo spet bolj poznano učiteljem sploš. predmetov (96,67 odstotkov) kot pa učiteljem strok. predmetov (92 odstotkov).

Znaki avtizma so najbolj poznani dijakom 3. letnikov, saj jih pozna skoraj polovica, pa vendar se mi zdi to premalo, saj menim, da bi morali znake avtizma vsi bolje poznati, saj bi le tako lahko prepoznali ljudi z avtizmom. Tako pa se lahko zgodi, da jih srečujejo na cesti in ne vedo za njihovo razvojno motnjo. Tako jih seveda lahko po krivem obdolžijo nepravilnega obnašanja. Ali pa še kaj precej hujšega.

Med zdravstvenimi delavci pa se ni našel nihče, ne glede na stopnjo izobrazbe, ki ne bi prepoznal znakov avtizma. To je seveda zelo dober rezultat, saj se vsi zdravstveni delavci le ne srečujejo z ljudmi z avtizmom, še posebej pa ne tisti, ki delajo v domu starejših.

Prav tako je bil tudi pri zaposlenih odstotek tistih, ki ne poznajo vzrokov razmeroma majhen (skupaj pod 14 odstotki). Največ takšnih, ki ne vedo vzroka za nastanek avtizma, je med učitelji strok. predm. (24 odstotkov).

To, kako se oboleli za avtizmom odzivajo v vsakodnevnih situacijah, je marsikaterega dijaka postavilo v dvom, zato so se nekateri odločili in obkrožili kar ne vem, nekaj jih je celo predvidevalo, da na povsem običajen način, manj kot 40 odstotkov dijakov iz prvega, drugega, tretjega in četrtega letnika pa se je odločilo za pravilen odgovor, torej, da se odzivajo na neobičajen način.

Tudi pri zdravstvenih delavcih je 8,33 odstotkov BN negovalcev menilo, da se ljudje z avtizmom odzivajo na običajen način. 4,45 odstotkov SMS oziroma TZN pa ni vedelo, kako se odzivajo. Vsi ostali zaposleni so na vprašanje odgovorili pravilno.

Prav tako se je pri zaposlenih našlo le malo takih, ki odgovora na to vprašanje ne bi vedelo, le 20 odstotkov učiteljev strok. predmetov je na vprašanje odgovorilo napačno. Ker se je že pri kar nekaj vprašanih zgodilo to, da so učitelji sploš. predm.

vedeli več kot učitelji strok. predmetov, lahko sklepam, da je to rezultat splošne razgledanosti.

S katerimi težavami se poleg avtizma ljudje z avtizmom še lahko srečujejo, je najbolj znano dijakom četrtil letnikov (48,05 odstotkov). Pri vseh drugih letnikih pa je odstotek tistih, ki odgovora na to vprašanje ne vedo, še vedno vztrajno večji od tistega, ki vedo pravilen odgovor na vprašanje.

Seveda pa še vedno trdim, da bi se v naslednjih letih odstotek tistih, ki bi pravilen odgovor vedeli, povečal, saj menim, da je vse del snovi, s katero se dijaki srečujejo pri pouku, v manjši meri pa je tukaj zaslužna tudi splošna razgledanost.

Pri zdravstvenih delavcih le 22,58 odstotkov SMS oziroma TZN ni vedelo pravilnega odgovora na vprašanje, s katerimi težavami se poleg avtizma ljudje z avtizmom še srečujejo. Vsi drugi so na vprašanje odgovorili pravilno.

Pri tem vprašanju pa so pri zaposlenih v največjem odstotku vedeli pravilen odgovor na to vprašanje prav učitelji strokovnih predmetov, kar malce podre mojo teorijo o splošni razgledanosti, pa vendar je odstotek učiteljev sploš. predm. samo 2,67 odstotka.

Na vprašanje o vzrokih avtizma je narobe odgovoril približno 2-krat večji odstotek dijakov kot odstotek tistih, ki so na vprašanje odgovorili pravilno. Pri tem vprašanju je krivda mogoče moja, saj sem v vprašalnik ponudila tudi možnost, da je vzrok za nastanek dednost. Glede tega ugotovitve še niti niso povsem natančne, ve se samo, da je veliko razlogov, zaradi katerih se otrok znajde v središču te zapletene motnje, kot govori tudi knjiga Avtizem: Kako najti pot iz tega blodnjaka. (4)

Pri zdravstvenih delavcih pa jih manj kot 15 odstotkov meni, da je vzrok za nastanek dednost. 79,17 odstotkov BN, 70,97 odstotkov SMS oziroma TZN in 100 odstotkov DMP oziroma DZN pa je na vprašanje odgovorilo, da znanstveniki vzroke še vedno preiskujejo, kar je tudi pravilen odgovor.

Tudi pri zaposlenih je število tistih, ki so na vprašanje odgovorili pravilno krepko nad 60 odstotkov. Spet pa je odstotek teh, ki so na vprašanje odgovorili pravilno večji pri učitelji spolš. predm. kot pri učiteljih strok. predm., in to kar za 11,33 odstotka. Kar spet potrди mojo teorijo o splošni razgledanosti.

O zdravilih za avtizem je dijakom na splošno bolj malo znano. Odstotek tistih, ki vedo, da zdravilo ne obstaja, vendar obstajajo metode, kako avtizem omiliti, pri dijakih vseh letnikov niha okrog 20 odstotkov.

Prav tako je pri zdravstvenih delavcih število tistih, ki vedo pravilen odgovor, niha okrog 65 odstotkov. Res pa je, da je tudi to malce sporno vprašanje, saj obstaja veliko različnih metod lajšanja avtizma, ki so si med seboj različne in bi si katere od le-teh kdo lahko razlagal tudi kot zdravilo.

Zanimivo pa je, da je število zaposlenih, ki so vedeli pravilen odgovor na vprašanje, ali obstaja zdravilo in nam je dostopno, največje od vseh. Niha tam okrog 70 odstotkov.

Da avtizem ni ozdravljiv ve 27,59 odstotkov dijakov prvega letnika, 20,93 odstotkov dijakov drugega letnika, 35,21 odstotkov dijakov tretjega letnika ter 33,77 odstotkov dijakov četrtega letnika. Še vedno pa je največji odstotek dijakov, ki ne vedo, ali je avtizem ozdravljiv ali ne.

Pri zdravstvenih delavcih le 35,48 odstotkov SMS oziroma TZN ne ve, ali je avtizem ozdravljiv ali ne. Vsi ostali anketirani pa vedo, da avtizem ni ozdravljiv.

Pri zaposlenih pa je le malo takšnih, ki ne vedo, ali je avtizem ozdravljiv ali ne, prav tako je malo takšnih, ki menijo, da je. To, da avtizem ni ozdravljiv, pa ve, zanimivo, več učiteljev strok. predm. (92 odstotkov) kot učiteljev sploš. predm. (73,33 odstotkov).

To, da je svetovni dan zavedanja o avtizmu 2. aprila, ve le okrog 5 odstotkov dijakov. Odstotek le-teh je v četrtem letniku le 5,19. Menim, da bi morali biti dijaki bolj osveščeni o tem, kdaj je svetovni dan zavedanja o avtizmu.

Med zdravstvenimi delavci je svetovni dan zavedanja o avtizmu malce bolj poznan, okoli 30 odstotkov, pa vendar se mi zdi, da je to slab zgled zdravstvenih delavcev, saj bi ravno oni morali te dneve najbolj poznati.

Tudi med zaposlenimi dan zavedanja o avtizmu pozna le nekaj več kot 15 odstotkov vseh zaposlenih. Pozna ga 16,67 odstotkov učiteljev sploš. predm. in le 8 odstotkov učiteljev strok. predm. in pri tem vprašanju lahko zopet poudarim, da bi morali ta dan bolje poznati učitelji strok. predm., saj je z njihovega področja. To je spet podkrepitev za mojo teorijo o splošni razgledanosti.

Prav tako kot svetovni dan zavedanja o avtizmu je tudi festival avtizma prej povsem nepoznan kot pa poznan. Kdaj se je odvijal ve le 1,15 odstotkov dijakov prvega letnika, 2,33 odstotkov dijakov iz drugega letnika, 4,23 odstotkov dijakov iz tretjega letnika in 10,40 odstotkov dijakov iz četrtega letnika. Pri teh podatkih je zanimivo to majhno število, saj je bil festival močno reklamiran v medijih.

Prav tako je pri zdravstvenih delavcih, saj datum festivala ve le 33,33 odstotkov BN, 9,68 odstotkov SMS oziroma TZN ter 40 odstotkov DMS oziroma DZN.

Pa tudi pri zaposlenih podatki niso najbolj spodbujajoči, saj odstotek tistih, ki vedo, kdaj se je festival odvijal, ni večji od 20 odstotkov.

Zanimivo pa je, da se je med 321 dijaki našlo kar nekaj takšnih dijakov, ki poznajo kakšno osebo z avtizmom. Le-teh je v prvih letnikih 5,75 odstotkov, v drugih letnikih 10,47 odstotkov, v tretjih letnikih 7,04 odstotkov in v četrth letnikih kar 28,57 odstotkov.

Je pa oseb, ki poznajo kakšno osebo z avtizmom, bistveno manj med zdravstvenimi delavci, res, da je bilo anketiranih le 60, kar je v primerjavi s številom dijakov bistveno manj, pa vendar bi bilo pričakovati, kakšno večjo številko. Med BN osebo z avtizmom pozna le 8,33 odstotkov, med SMS oziroma TZN le 3,22 odstotkov, med DMP oziroma DZN pa celo nihče.

Med zaposlenimi pa je odstotek oseb, ki poznajo osebo z avtizmom spet večji, kljub temu da je bilo anketiranih le 72 ljudi.

Po predvidevanjih so o avtizmu dijaki največ slišali preko medijev. Presenetilo pa me je 2,30 odstotkov dijakov prvega letnika, ki so obkrožili odgovor drugo in dopisali, da so o avtizmu brali knjigo. Tu je najbolj presenetljivo dejstvo, da so bili to le dijaki prvih letnikov in ne starejši dijaki.

Tudi zdravstveni delavci so večinoma največ o avtizmu slišali preko medijev. Nekateri pa so prav tako izbrali možnost drugo (4,17 odstotkov BN, 3,22 odstotkov SMS oziroma TZN in 40 odstotkov DMS oziroma DZN) in dopisali, da so za avtizem slišali med študijem, ob branju knjig ali pa so si ogledali film. Nihče pa ni dopisal, da bi z osebo z avtizmom dejansko delal na delovnem mestu.

Pri zaposlenih je stanje podobno. Večina je za avtizem slišala preko medijev. Kar se mi zdi zdaj povsem logično, saj je avtizem zadnja leta precej dobro predstavljen v medijih, kar pravi tudi ga. mag. Milena Križnik Golavšek. Nekateri pa so na vprašalniku prav tako obkrožili drugo in dopisali podobno kot zaposleni, da so o avtizmu največ izvedeli pri študiju, preko knjig in filmov.

Največji odstotek dijakov, ki naj bi se v šoli že pogovarjali o avtizmu, je seveda med dijaki četrth letnikov (27,27 odstotkov). Je pa odvisno, kako so dijaki razumeli vprašanje. Ali so si to predstavljali v okviru učne snovi ali pa med vrstniki?

Odstotek zdravstvenih delavcev, ki se v službi še niso pogovarjali o avtizmu, je kar precej večji kot odstotek tistih, ki so se o avtizmu v službi že pogovarjali. Zato predvidevam, da so bili vsi odgovori na prejšnja vprašanja s strani zdravstvenih delavcev bolj osebne narave.

Največji odstotek tistih, ki so se v službi že pogovarjali o avtizmu, pa je med zaposlenimi, niha okrog 50 odstotkov. Iz tega lahko sklepam, da je bila moja teorija o splošni razgledanosti dokaj realna, saj to pomeni, da se na delovnem mestu o avtizmu niso pogovarjali le učitelji strok. predm. temveč tudi učitelji sploš. predm in pa tudi drugi zaposleni na SZŠC. Torej lahko vsi zaposleni skoraj enakopravno debatirajo o tej razvojni motnji.

Med dijaki se je našlo približno 30 odstotkov tistih, ki bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom. Priznati moram, da sem bila nad rezultatom kar malo razočarana, saj menim, da bi morali biti dijaki zdravstvene šole dosti bolj prostovoljno usmerjeni in željni novih izkušenj, ki bi jih s takšnim delom pridobili. Ne vem, ali mi je to dovoljeno, pa bi si v tem trenutku vseeno zastavila vprašanje, če se je približno 20 odstotkov dijakov, ki so na anketnem vprašalniku obkrožili, da se ne bi prostovoljno ukvarjali z osebami z avtizmom, izbralo pravo pot za nadaljevanje šolanja.

Zdravstvene delavce v tem primeru ne bi obtoževala, saj verjetno v svojem poklicu že blestijo. Pa vendar je treba premisliti, če je podatek, da jih približno 30 odstotkov ne bi prostovoljno delalo z osebami z avtizmom, zaskrbljujoč. Kam gre naša dobrodelnost?

Pri zaposlenih je odstotek tistih, ki bi prostovoljno opravljali delalo z osebami z avtizmom, največji med učitelji strok. predm.

Podatek, da bi se poklicno ukvarjali z osebami z avtizmom, je le približno 15 odstotkov dijakov odgovorilo pritrdilno, kar pa je naravnost žalostno. Tolaži me samo še dejstvo, da je bilo to vprašanje dijakom postavljeno razmeroma kmalu in da odgovori mogoče še niso tako realni. Pa vendar je 15 odstotkov dijakov zdravstvene šole definitivno premalo!

Zdravstvenih delavcev pa spet ne morem obtoževati, saj so že izbrali svoj poklic, in to verjetno zato, ker jih to delo veseli. Pa se je med njimi vseeno našlo približno 30 odstotkov tistih, ki bi se poklicno ukvarjali z osebami z avtizmom.

Tudi med zaposlenimi se je našlo približno 15 odstotkov tistih, ki bi se poklicno ukvarjali z osebami z avtizmom. Le-ti pa dejansko še imajo to možnost, saj kot sem omenila v raziskovalni nalogi, šele odkrivamo kaj je avtizem in kadrov, ki jih potrebujemo za oskrbo otrok z avtizmom vsak dan več. Vsi ljudje, ki se rodijo kot otroci z avtizmom, ostanejo do konca življenja takšni, zato tudi v starosti potrebujejo pomoč.

Na vprašanje, če sprejemajo v družbo »drugačne« ljudi je negativno odgovorilo le 5,75 odstotkov dijakov prvih letnikov, 16,28 odstotkov dijakov drugih letnikov, 8,45 dijakov tretjih letnikov in 9,09 odstotkov dijakov četrtih letnikov. Le te jaz iskreno občudujem, saj so iskreno odgovorili na vprašanje. Vsi ostali pa so, oprostite izrazu, zahrbtni. Če bi bili podatki resnični bi bilo to seveda čudovito, saj bi morali vsi v družbo sprejemati drugačne, še posebej pa bodoči zdravstveni delavci. Pa vendar, verjemite, temu ni tako. Že le, če bi malce bolje opazovali dogajanje na šoli bi opazili, da odgovori na vprašanje niso realni. Nerada obsojam in upam, da s to kritiko nisem koga užalila. Še vedno pa upam in verjamem, da so nekateri, ki so obkrožili odgovor »da« in s tem potrdili, da sprejemajo v družbo drugačne, odgovorili iskreno.

Pri zdravstvenih delavcih so vsi odgovorili pritrdilni, kar pomeni, da so dovzetni za »drugačne« v družbi in jih tudi sprejemajo medse.

8 odstotkov učiteljev strok. predm. pa v svojo družbo ne bi sprejelo »drugačnih« ljudi. Ta odstotek se mi zdi relativno visok in presenetljiv, saj bi tudi sami morali biti strpni do »drugačnih« ljudi v družbi.

To, da so le nekateri avtistični otroci sprejeti v navadne šole, ve le nekaj več kot 15 odstotkov dijakov. Zanimivo. Mogoče pa se med nami skriva kakšen lažji primer avtističnega otroka pa mi zanj sploh ne vemo...

Pri zdravstvenih delavcih je nad 50 odstotkov tistih, ki vedo, da so lahko otroci, ki imajo to razvojno motnjo, sprejeti v navadno šolo. Nekateri pa celo menijo, da so vsi avtistični otroci sprejeti v navadne šole.

Zanimivo pa je, da je pri zaposlenih odstotek tistih, ki menijo, da so vsi avtistični otroci sprejeti v navadne šole, večji od tistega, ki menijo, da so v navadne šole sprejeti le nekateri. Učitelji bi pa le morali vedeti, kakšne dijake poučujejo, mar ne?

Koliko avtističnih otrok je v Sloveniji, je bilo precej zahtevno in relativno vprašanje, saj se število nenehno spreminja, zato so bili tudi odgovori različni. Da jih je okrog tri tisoč ve približno 3 odstotke dijakov.

Prav tako je podatek, koliko je avtističnih otrok v Sloveniji, dokaj neznan zdravstvenim delavcem, saj so na vprašanje pravilno odgovorili približno v 8 odstotkih.

Tudi pri zaposlenih število teh, ki vedo, da je v Sloveniji približno tri tisoč otrok z avtizmom, ni večji od 15 odstotkov.

4 ZAKLJUČNI DEL

4.1 UGOTOVITVE

Sledijo ugotovitve, ki sem jih povzela po predelavi vseh anket, ki so jih izpolnili dijaki prvega, drugega, tretjega in četrtega letnika Srednje zdravstvene šole Celje, program tehnik zdravstvene nege oziroma zdravstvena nega, zaposleni na Srednji zdravstveni šoli Celje, ter zdravstveni delavci Doma ob Savinji Celje, Doma upokojujencev Šentjur in Doma upokojujencev Šmarje pri Jelšah.

1. hipoteza: Avtizem pozna večji odstotek učiteljev kot dijakov.

Na vprašanje je pravilno odgovorilo 60,75 odstotkov dijakov in 95,83 odstotkov učiteljev. Torej je na vprašanje pravilno odgovorilo kar 35,08 odstotkov več učiteljev, zato je **hipoteza potrjena**.

2. hipoteza: Vzroke za nastanek avtizma pozna več kot 30 odstotkov dijakov, več kot 50 odstotkov zaposlenih in več kot 70 odstotkov zdravstvenih delavcev.

Vzroke za nastanek avtizma pozna 11,84 odstotka dijakov, 77,78 odstotka zaposlenih in 76,66 odstotka zdravstvenih delavcev. Ker poznajo dijaki vzroke za nastanek avtizma le v 11,84 odstotkih, **hipoteza ni potrjena**.

3. hipoteza: O avtizmu so dijaki največ slišali v šoli, zdravstveni delavci in zaposleni pa preko medijev.

Dijaki so o avtizmu slišali v šoli v 14,67 odstotkih, zdravstveni delavci v 66,67 odstotkih in zaposleni v 65,28 odstotkih pa preko medijev. Zdravstveni delavci in zaposleni so dejansko največ slišali preko medijev, medtem ko so tisti dijaki, ki poznajo razvojno motnjo avtizem, o njej največ (22,43 odstotkov) slišali preko medijev, zato **hipoteza ni potrjena**.

4. hipoteza: Več kot 50 odstotkov anketiranih (dijakov, zdravstvenih delavcev in zaposlenih) bi opravljalo prostovoljno delo pri osebah z avtizmom.

Ker bi prostovoljno delo pri osebah z avtizmom opravljalo le 27,41 odstotkov dijakov, 28,33 odstotkov zdravstvenih delavcev in 26,39 odstotkov zaposlenih, **hipoteza ni potrjena**.

4.2 ZAKLJUČEK

*Dobro delamo ne s tem, kar rečemo ali storimo,
ampak s tem, kar smo...*
Ch. De Faucauld (6)

Živimo v svetu, v katerem je drugačnost zločin. V katerem je drugačnost kaznovana. V našem svetu drugačnost žal ni cenjena. Ne moremo razumeti ljudi, ki niso takšni, kot smo mi, pa vendar so prizadeti med nami. Potrebni so dodatne pomoči. Moramo jih ceniti, sprejemati v svoj svet, saj se bodo le tako lahko razvili in postali podobnejši nam.

Družine s prizadetim otrokom se velikokrat obnašajo nenormalno in napačno postavljajo svojega prizadetega otroka v središče družinskega življenja. Tudi navzven so te družine lahko pretirano občutljive in reagirajo osebno prizadeto tudi ob priložnostih, ob katerih z zdravimi otroki sploh ne bi pomislili na užaljenost (6). Problem pa je seveda današnja družba. Vse družine, takšne in drugačne, bi morale biti med seboj tesno povezane in si pomagati, saj je tudi prizadet otrok lahko zdrav otrok. Res je, da ne vemo vedno, kako duševno prizadeti doživljajo naš svet, pa vendar jim je treba dati priložnost in jim ga predstaviti. To lahko storimo v našo in njihovo korist. Njim omogočimo razna doživetja, njihovo veselje ob le teh pa bogati našega duha. Tako postajamo plemenitejši!

Otroci z avtizmom pa sploh niso tako drugačni od nas, nasprotno, kar precej smo si podobni, le da imajo oni na dlani njihovo notranjost, medtem ko jo mi le redko kdaj pokažemo. Prav zaradi tega se imajo v svojem svetu povsem lepo, mogoče celo lepše kot mi. Svoje pozornosti ne posvečajo ljubosumju in lažem, temveč lepotam, ki jih lahko vidijo okrog sebe, pa naj bo to vrtenje koles njihovega avtomobilčka ali pa občutki, ki jih zaznavajo, medtem ko se dotikajo različnih stvari.

Citat mamice otroka z avtizmom: *»Tomaževo obnašanje je pogosto stereotipno za avtiste, recimo maha z rokami, kakor z majhnimi perutmi. Ko je napredoval v govoru in začel opisovati občutke, sem ga vprašala, ali to počne, ko mu je hudo. Rekel je, da dela to, ko mu je preveč dobro in ko se mu v prsih nakopiči preveč občutkov. Ko začne mahati z rokami, pa ti občutki odidejo skozi prste.«* (14)

Če le imate možnost, se poglobite v dejanja otrok z avtizmom. Spoznali boste čarobnost vsakega trenutka, preživetega z njimi. Četudi vas ne bodo nikoli pogledali v oči, vas prijeli za roko ali vam rekli niti besedice, boste kaj kmalu spoznali, kako čarobni otroci so to in kako poseben je lahko vsak trenutek, preživet z njimi, če cenite in spoštujete drugačen svet.

5 PRILOGE

Priloga 1: Anketa

Anketa

Lep pozdrav! Sem Maša Zavolovšek iz 2. c razreda Srednje zdravstvene šole Celje, program zdravstvena nega. Delam raziskovalno nalogo o avtizmu. Zanima me, koliko o avtizmu vedo dijaki, zaposleni na Srednji zdravstveni šoli Celje in zdravstveni delavci v domovih upokojencev. Lepo bi Vas prosila za sodelovanje, saj mi bo vsak Vaš resničen odgovor zelo pomagal pri izdelavi naloge, prav tako pa tudi pri njenem končnem uspehu.

Pri vsakem vprašanju je možen le en odgovor. Obkrožite črko pred odgovorom, za katerega menite, da je pravi.

Že vnaprej se Vam lepo zahvaljujem!

Spol:

- a) M
- b) Ž

Dijak:

- a) Prvi letnik.
- b) Drugi letnik.
- c) Tretji letnik.
- d) Četrty letnik.

Učitelj (poučujem):

- a) Strokovne predmete.
- b) Splošne predmete.
- c) Splošne in strokovne predmete.
- d) Drugo.

1. Kaj je avtizem?

- a) Vseživljenjska razvojna motnja.
- b) Bolnišnična okužba.
- c) Hujša oblika ciroze jeter.
- d) Nevarna, spolno prenosljiva bolezen.
- e) Ne vem.

2. Kdo je prvi opisal avtizem?

- a) Leo Kanner.
- b) Hipokrat.
- c) Sebastian Kneipp.
- d) Conrad Murray.
- e) Ne vem.

3. Ali je Aspergerjev sindrom oblika avtizma?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

4. Kdaj se avtizem ponavadi pojavi?

- a) Že v otroštvu.
- b) V času adolescence.
- c) V letih od 30 do 40.
- d) Pri starostnikih.
- e) Ne vem.

5. Kaj od naštetega spada med znake avtizma?

- a) Porumenela koža.
- b) Odmiranje tkiv.
- c) »Obsedenost«, navezanost na določen predmet.
- d) Krvav feces (blato).
- e) Ne vem.

6. Kako se oboleli odzivajo na vsakodnevne situacije?

- a) Povsem običajno.
- b) Na neobičajen način.
- c) Ne vem.

7. S katerimi od naštetih zdravstvenih težav se oboleli še lahko srečujejo (poleg avtizma)?

- a) Nevrološke motnje vključno z epilepsijo.
- b) Tuberkuloza.
- c) Razjede zaradi pritiska.
- d) Sifilis.
- e) Ne vem.

8. Kaj je vzrok za nastanek avtizma?

- a) Znanstveniki to še vedno preiskujejo.
- b) Kajenje.
- c) Virus.
- d) Nezaščiten spolni odnos.
- e) Ne vem.

9. Ali obstaja zdravilo in ali nam je dostopno?

- a) Obstaja in tudi lahko je dostopno.
- b) Obstaja, vendar ga je zelo težko dobiti.
- c) Ne obstaja.
- d) Ne obstaja, vendar obstajajo metode, kako avtizem omiliti.
- e) Ne vem.

10. Ali je avtizem ozdravljiv?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

11. Kdaj je svetovni dan ZAVEDANJA O AVTIZMU?

- a) 2. februar.
- b) 2. marec.
- c) 2. april.
- d) Ne vem.

12. Kdaj se je letos v Sloveniji odvijal prvi festival avtizma?

- a) 20.-23. marca.
- b) Se še ni odvijal.
- c) 5.-8. avgusta.
- d) 23.-25. september.
- e) Ne vem.

13. Ali poznate kakšno osebo, ki ima avtizem?

- a) Da.
- b) Ne.

14. Kje ste o avtizmu največ slišali?

- a) Doma.
- b) Med sovrstniki, prijatelji.
- c) V osnovni, srednji šoli.
- d) Preko medijev (TV, časopis...).
- e) Ne vem, kaj je avtizem.
- f) Drugo (napišite): _____

15. Ali ste se v šoli (službi) že kdaj pogovarjali o avtizmu?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Se ne spominjam.

16. Ali bi opravljali prostovoljno delo pri osebah z avtizmom?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

17. Ali bi se poklicno ukvarjali z ljudmi z avtizmom?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

18. Ali sprejmete v svojo družno »drugačne« ljudi?

- a) Da.
- b) Ne.

19. Ali so avtistični otroci sprejeti v navadne šole?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Samo nekateri.
- d) Ne vem.

20. Približno koliko avtističnih otrok je v Sloveniji?

- a) Okoli tisoč.
- b) Dva tisoč.
- c) Tri tisoč.
- d) Ne vem.

Še enkrat se vam res iskreno zahvaljujem. Lep pozdrav.

6 VIRI IN LITERATURA

6.1 KNJIGE

1. Gogala, A. 2006. 100 zlatih misli in rekov. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 5.
2. Kocjan-Barle, M. in sod. 2003. Slovenski veliki leksikon. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 422 in 506.
3. Kocjan-Barle, M. in sod. 2003. Slovenski veliki leksikon. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 45.
4. Patterson, D. 2009. Avtizem: Kako najti pot iz tega blodnjaka: Vodnik za starše pri biomedicinski obravnavi spektra avtističnih motenj. Ljubljana: Mladinska knjiga.
5. Vojska-Kušar, A. 1993. Naš Ambrož. Ljubljana: Mladinska knjiga.

6.2 INTERNETNI VIRI

6. http://www.avtizem.org/kaj_je_avtizem.html (23.1.2010).
7. http://www.avtizem.org/zgodovina_avtizma.html (23.1.2010).
8. http://www.avtizem.org/kaj_je_aspergerjev_sindrom_.html (23.1.2010).
9. http://www.avtizem.org/kaj_je_avtizem.html (23.1.2010).
10. http://www.avtizem.org/vzroki_za_nastanek_avtizma.html (30.3.2010).
11. http://www.avtizem.com/zdravljenje_avtizem.php (22.2.2010).
12. http://www.imeldaogilvy.si/si/best_of_imelda/arhiv_best_of/festival_avtizma_2000 (22.2.2010).
13. <http://www.unaslovenia.org/book/export/html/430> (22.2.2010).
14. http://www.mladina.si/tednik/200529/clanek/nar--avtizem-ksenija_hahonina/ (23.2.2010).
15. <http://www.viva.si/clanek.asp?arhiv=1&id=502> (25.2.2010).

6.3 VIRI SLIK

16. https://sfari.org/image/image_gallery?img_id=50709&t=1238002526359
(24.2.2010).

17. <http://image.24ur.com/media/images///520xX/Jun2009//60298270.jpg>
(24.2.2010).

18. <http://image.24ur.com/media/images///520xX/Feb2009//60251855.jpg>
(24.2.2010).

19. <http://slike.planet-lepote.com/xinha/slike/razno/avtizem.jpg> (24.2.2010).

20. <http://www.imi.si/images/preparati/mikrobi/glive01.jpg> (24.2.2010).

21. <http://www.marketingmagazin.si/images/iman/avtizem.pa.220x140.2.jpg>
(22.2.2010).